

RONSE STADHUIS

NOTA PROEFSLEUVENONDERZOEK

INTERGEMEENTELIJKE SAMENWERKING VOOR STREEKONTWIKKELING IN
ZUID-OOST-VLAANDEREN

GENTSESTEENWEG 1 B
9520 SINT-LIEVENS- HOUTEM
TEL 053 64 65 20

INFO@SO-LVA.BE
WWW.SO-LVA.BE

RONSE STADHUIS

NOTA PROEFSLEUVENONDERZOEK-2025E261

RUBEN PEDE & ALEXIS WATTERMAN

DOSSIERSAMENSTELLING

Alexis Watterman, Ruben Pedé

PROJECT

Nieuw administratief centrum - nota (proefsleuvenonderzoek)
Projectcode:2025E261
Projectnaam: 20-RON-SH
Identificatie bekrachtigde archeologienota: ID29833
SOLVA Archeologierapport nr. 325

OPDRACHTGEVER

Stad Ronse
Grote Markt 12
9600 RONSE
Tel: 055 23 27 11
info@ronse.be

OPDRACHTHOUDER

SOLVA

Projectteam: Onroerend Erfgoed
Gentsesteenweg 1B
9520 SINT-LIEVENS-HOUTEM
Tel: 053/64 65 20
info@so-lva.be

BEWAARPLAATS ARCHEOLOGISCH ENSEMBLE

Erkend onroerend erfgoeddepot **SOLVA** archeologisch depot
p/a Industrielaan 25b
9320 EREMBODEGEM
Tel: 053/64 65 36
archeologie@so-lva.be

WETTELIJK DEPOTNUMMER

D/2025/12.857/12

Kaft: Het centrum van Ronse in Kaart- en Landboek van Ronse uit 1684 © Stadsarchief Ronse

Copyright: Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van SOLVA. Alle foto's, tenzij anders vermeld: © SOLVA

INHOUDSTAFEL

1	SAMENVATTING.....	6
1.1	PLANMATIGE CONTEXT	6
1.2	WETTELIJK KADER	6
1.3	RESULTATEN	6
2	VERSLAG VAN RESULTATEN.....	7
2.1	BESCHRIJVEND GEDEELTE	7
2.1.1	ADMINISTRATIEVE GEGEVENS.....	7
2.1.2	DE ONDERZOEKSOPDRACHT	8
2.1.3	WERKWIJZE EN STRATEGIE VAN HET VOORONDERZOEK.....	9
2.2	ASSESSMENTRAPPORT	14
2.2.1	BOUWHISTORISCH ONDERZOEK (RAF DE MEY)	14
2.2.2	BESCHRIJVING VAN DE AARDKUNDIGE OPBOUW VAN HET ONDERZOCHE GEBIED	23
2.2.3	ASSESSMENT VAN DE SPOREN, SPOORCOMBINATIES EN ARCHEOLOGISCHE STRUCTUREN 23	
2.2.4	ASSESSMENT VAN DE VONDSTEN.....	52
2.2.5	ASSESSMENT VAN DE STALEN	58
2.2.6	CONSERVATIE-ASSESSMENT	59
2.2.7	DATERING EN INTERPRETATIE VAN HET ONDERZOCHE GEBIED	59
2.2.8	CONFRONTATIE VAN DE BEVINDINGEN MET DE RESULTATEN VAN VOORGAANDE ONDERZOEKSFASES	60
2.2.9	DE VERWACHTINGEN TEN AANZIEN VAN HET ARCHEOLOGISCH ERFGOED.....	61
2.3	BIBLIOGRAFIE	68
2.4	BIJLAGEN.....	69
2.4.1	LIJST VAN PLANNEN, FIGUREN, FOTO'S EN KAARTEN	69
2.4.2	TEKENINGENLIJST	69
2.4.3	FOTOLIJST	69
2.4.4	SPORENLIJST	69
2.4.5	VONDSTENLIJST	69
2.4.6	STALENLIJST	69

Lijst met figuren

Figuur 1: Het projectgebied gesitueerd op de kadasterkaart.	7
Figuur 2: Het projectgebied gesitueerd op de topografische kaart.	8
Figuur 3: De proefsleuven (lichtbruin) gesitueerd op de archeologische verwachtingenkaart, zoals vooropgesteld in de archeologienota.	10
Figuur 4: Locatie van de uitgevoerde proefsleuven.	10
Figuur 5: Grondplan en doorsnede van de schoring van de gemeenschappelijke muur met Peperstraat 5a.	12
Figuur 6: De hoek van de Grote Markt en de Peperstraat in het Kaart- en Landboek Ronse 1684 © stadsarchief Ronse.	14
Figuur 7: Eigenaars van de percelen in het projectgebied, Kaart- en Landboek Ronse 1684 © stadsarchief Ronse.	15
Figuur 8: Eerste archeologisch niveau in proefsleuf 1 en 4. De grijs ingekleurde sporen zijn laatmiddeleeuws. Die niet ingekleurde sporen zijn op stratigrafische basis in de 15 ^{de} -16 ^{de} eeuw te dateren. De zuidwestelijke uitbreiding van de proefsleuf gebeurde in functie van de schoring van de gemeenschappelijke muur met Peperstraat 5a. De groene kader vormt het gedeelte dat is opgegraven in functie van de schoring.	24
Figuur 9: Eerste archeologisch niveau in proefsleuf 2. De rood ingekleurde sporen zijn postmiddeleeuws. De niet ingekleurde sporen zijn op stratigrafische basis eveneens in de post-middeleeuwen te dateren.	36
Figuur 10: Eerste archeologisch niveau in proefsleuf 3. De rood ingekleurde sporen zijn postmiddeleeuws, de grijs ingekleurde zijn laatmiddeleeuws.	42
Figuur 11: Op een dieper niveau lijnt zich tussen de ophogingslagen een ronde kuil PS3-21 af.	46
Figuur 12: Oostelijke putwand van proefsleuf 3.	47
Figuur 13: Grondplan van proefsleuf 5.	49
Figuur 14: De oostelijke putwand van proefsleuf 5.	51
Figuur 15: Schematisch overzicht van de archeologische verwachtingen.	61
Figuur 16: Verwachtingenkaart met aanduiding van de proefsleuven en de aansluiting van het onderzoek in de Vrijheid (2018-2019) op het huidig projectgebied. In 2019 werd onder meer de aanleg van enkele nutsleidingen opgevolgd op de parking achter het stadhuis. De linkse blauwe pijl geeft de locatie van Foto 42, de middelste blauwe pijl Foto 43 en de rechtse blauwe pijl Foto 41.	65

Lijst met foto's

Foto 1: Het deels gesloopte Peperstraat 5 met de gemeenschappelijke muur met Peperstraat 5a. Proefsleuf 1 ligt op de voorgrond. De rode pijl geeft de gemeenschappelijke muur met Peperstraat 5a aan. De Peperstraat ligt op de achtergrond. De gele stippellijn geeft de locatie aan van de fundering voor de schoortoren.	11
Foto 2: Noordelijke deel van de kelder (huisnummer 3, Peperstraat).	16
Foto 3: Zuidelijke deel van de kelder (huisnummer 3, Peperstraat).	16
Foto 4: Kelder huisnummer 5 Peperstraat.	17
Foto 5: Arduinen tegels en plavuizen in kelder huisnummer 5 Peperstraat.	18
Foto 6: Gang naar kelder huisnummer 5 Peperstraat.	18
Foto 7: Nokgebinte van dakkap langshuis huisnummer 5 Peperstraat.	19
Foto 8: vlechtingen in oostelijke zijgevel van langshuis huisnummer 5 Peperstraat.	20
Foto 9: Kappoten met blokkelen verankerd aan muurplaat in haaks ingeplante achterbouw huisnummer 5 Peperstraat.	20
Foto 10: Kamer op verdieping van haaks ingeplante achterbouw (huisnummer 5 Peperstraat).	21
Foto 11: Trapleuning (huisnummer 5 Peperstraat).	22
Foto 12: Het eerst archeologische niveau in proefsleuf 1. Verschillende brandlagen, ophogingslagen, kuilen en vloer-/loopniveaus tekenen zich af op een paar cm diepte onder de bestaande vloeren van Peperstraat 5.	25
Foto 13: Bij het verdiepen in de noordelijke hoek van proefsleuf 1 kwamen twee bakstenen muren (PS1-13 en PS1-14) tevoorschijn.	26
Foto 14: Enkele scherven in RLGA met sliplibjndecoratie uit PS1-7.	26
Foto 15: Bij het verdiepen in de zuidelijke hoek van proefsleuf 1 werd een zicht verkregen op de stratigrafie (profiel A1B1) van uitgebroke vloerniveaus, aarden loopniveaus, brandlagen, ophogingslagen en brandafvallagen.	28
Foto 16: Profiel A5B5 (noordoostelijke sleufwand) van proefsleuf 1/schoringsleuf.	29
Foto 17: Muur PS1-58 in natuursteen en muren PS1-27 en PS1-28 in baksteen in proefsleuf 1/schoringsleuf.	29
Foto 18: Mogelijke resten van een gebouw met een stenen fundering en houten (verbrande) liggers (PS1-88, PS1-89 en PS1-90) erbovenop en kuil PS1-83 die dit gebouw doorsnijdt.	30
Foto 19: Mogelijke resten van een gebouw met een stenen fundering en houten (verbrande) liggers erbovenop.	31
Foto 20: Op het diepste niveau in proefsleuf 1 tekenen zich sporen af, uitgegraven in de natuurlijke bodem.	32
Foto 21: Profiel A6B6 (zuidoostelijke sleufwand) van proefsleuf 1/schoringsleuf, een bijzonder complexe stratigrafie.	33
Foto 22: Profiel A6B6 (zuidoostelijke sleufwand) van proefsleuf 1/schoringsleuf, met mogelijk de aanwezigheid van verschillende grachtfasen.	34
Foto 23: Proefsleuf 4, GPL A.	35
Foto 24: Het eerste archeologisch niveau in proefsleuf 2.	37
Foto 25: Een bord in majolica uit PS2-14.	38

Foto 26: Bodemprofiel in het westelijke deel van proefsleuf 2.....	39
Foto 27: Voorraadpot in RLGA uit PS2-28 en een scherf in steengoed uit PS2-41.....	40
Foto 28: Bodemprofiel in het oostelijke deel van proefsleuf 2.....	41
Foto 29: Scherf in steengoed uit PS2-41.....	41
Foto 30: Zicht op het eerste archeologisch niveau in proefput 3.....	43
Foto 31: Bovenste deel van de oostelijke putwand van proefsleuf 3.....	44
Foto 32 en Foto 33: Fragment van een patacon uit PS3-4 en een bord in majolica uit PS3-3.....	44
Foto 34: De ronde aflijning van kuil PS3-21.....	45
Foto 35: Oostelijke putwand van proefsleuf 3.....	47
Foto 36: Fragment van een vetvanger in PS3-19.....	48
Foto 37: Het eerste archeologisch niveau in proefsleuf 5.....	50
Foto 38: De keldermuren en opvullingslagen van de kelder in proefsleuf 5.....	51
Foto 39: Zicht op de sloopwerken van de annexe, Peperstraat 3 en 5 net voor de aanvang van het proefsleuvenonderzoek. De rechtse groene pijl geeft het bestaande niveau aan waar proefsleuf 1 en 2 zich bevinden. De linkse groene is de deels opgevulde kelder onder de annexe. De groene ster links onderaan geeft de locatie van foto 30 weer.....	62
Foto 40: Opvolging van een testput bij de plaatselijke uitbraak van de keldermuur en -vloer van de annexe. De bovenste groene pijl geeft de opvulling van de kelder van de annexe weer. De middelste groene pijl is de keldermuur. De linkse groene pijl is vermoedelijke grens tussen de ongestoorde bodem met de archeologische stratigrafie die zich erboven bevindt. De twee horizontale groene lijnen duiden de gewapende vloeropbouw van de kelder aan. Ook onder de vloeropbouw is de bodem geroerd.....	63
Foto 41: Opvolging van de testput bij de uitbraak van een bijgebouw net ten noorden van het stadhuis.....	66
Foto 42: Opvolging van een van de nutsleidingen op de parking achter het stadhuis in 2019. Op ongeveer 1.25 m onder de parking werd een van de muren van de 17 ^{de} -eeuwse pastorie aangetroffen. Erboven zijn dikke puin en ophogingspakketten aanwezig.....	66
Foto 43: Opvolging van een van de nutsleidingen op de parking achter het stadhuis in 2019. Op de noordelijke grens van het huidige projectgebied gebeurde in 2019 een smalle afgraving tot een diepte van ca. -70 cm. Hierbij was enkel de bestaande toestand en een puinpakket aangesneden.....	67

1 SAMENVATTING

1.1 PLANMATIGE CONTEXT

Stad Ronse wenst een nieuw administratief centrum op te richten. Daarvoor zal een deel van het stadhuis worden gesloopt alsook enkele aanpalende panden. Vervolgens wordt op die percelen een nieuwbouw geplaatst.

1.2 WETTELIJK KADER

De zone bevindt zich binnen een beschermde archeologische site of archeologische zone. Bovendien bedraagt de oppervlakte van het projectgebied meer dan 300 m² en de ingreep in de bodem meer dan 100 m².

Derhalve diende in uitvoering van **art. 5.4.1 3°** van het Onroerend Erfgoeddecreet d.d.12 juli 2013, een archeologienota te worden opgesteld ten behoeve van het indienen van de **omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen** voor de bouw van een nieuw administratief centrum. Er zijn voor dit dossier geen vrijstellingen van toepassing op bovenvermeld artikelnummer.¹

1.3 RESULTATEN

De proefsleuven geven een beeld van een plaatselijk **goed bewaard archeologisch bodemarchief**. De profielen tonen een in oorsprong sterk afhellend terrein richting het noorden. Langs de Peperstraat situeert de natuurlijke bodem zich op ca. 1,7-1,8 m onder het maaiveld. Ter hoogte van proefsleuf 3 bedraagt dit ca. 3 m.

De oudste sporen zijn wellicht tot de **13de eeuw** (of late 12de eeuw?) terug te voeren. Duidelijke bewoningssporen uit die periode zijn niet aangetroffen. In een groot deel van het projectgebied zijn voornamelijk ophogings-/akkerlagen en enkele kuilen aanwezig. Mogelijk bevindt zich een gracht langs de westelijke grens van het projectgebied.

Duidelijke **bewoningssporen** manifesteren zich in de periode **14de-16de eeuw** in de zone langs de Peperstraat. Een goed ruimtelijk inzicht is er nog niet, het gaat wellicht om een of meerdere gebouwen met een stenen fundering en muren in vakwerk. Er zijn verschillende fases aanwezig. Tal van in situ brandlagen en brandafvallagen zijn wellicht te linken aan de verschillende stadsbranden die Ronse teisterden in deze periode. De historische bronnen vermelden hoe bij bepaalde stadsbranden specifiek de Grote Markt en de Peperstraat geteisterd werden.

In de noordelijke en lager gelegen delen van het projectgebied worden de terreinen opgehoogd in deze periode. Het is echter niet uit te sluiten dat er mogelijk ook een 15de/16de-eeuwse gebouwfase aanwezig is in de zone van proefsleuf 2. De duidelijke **gebouwsproten** dateren vermoedelijk uit **de 17de(?) -18de eeuw**. Dit lijkt aan te sluiten de gegevens uit het bouwhistorisch onderzoek. Opvallend is ook hier de aanwezigheid van een brandafvallaag die wellicht in de 18de eeuw te plaatsen is.

In het noordelijk deel van het projectgebied lijkt geen bewoning aanwezig. Wellicht vanaf de late 12de/13de eeuw tot subrecente periodes heeft men deze zone opgehoogd, waarschijnlijk om de bestaande helling uit te vlakken. Er zijn op verschillende niveaus kuilen aanwezig. Deze gegevens wijzen erop dat dit gedeelte wellicht te interpreteren is als het **achtererf** dat bij de huizen langs de Peperstraat hoort.

¹ Het uit te voeren archeologisch onderzoek valt onder de toepassing van het Onroerend Erfgoeddecreet van 12 juli 2013, het Besluit van de Vlaamse regering van 16 mei 2014 betreffende de uitvoering van het Onroerend Erfgoeddecreet, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse regering van 4 december 2015 en de Code van Goede Praktijk voor de uitvoering van en de rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren, versie 4.0 van 1 april 2019.

2 VERSLAG VAN RESULTATEN

2.1 BESCHRIJVEND GEDEELTE

2.1.1 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

Bekrachtigde archeologienota: ID29833

Projectcode: 2025E261

Sitecode: 20-RON-SH

Wettelijk depotnummer: D/2025/12.857/12

Naam en erkenningsnummer erkende archeoloog: SOLVA OE/ERK/Archeoloog/2015/00038

Locatie:

Oost-Vlaanderen, Ronse, Grote Markt, Peperstraat

Bounding box:

punt 1: x=95786.0195577815466095 / y= 159925.9110251478850842

punt 2: x= 95852.5730938240885735 / y= 160016.2750572077929974

Kadastrale gegevens (Figuur 1: Het projectgebied gesitueerd op de kadasterkaart.):

Ronse afdeling 3, sectie E, perceel 752F, 748D, 745A en 744G

Topografische kaart: zie Figuur 2

Betrokken actoren:

Erkend archeoloog - veldwerkleider: Ruben Pede

Assistent-archeoloog: Alexis Watterman, Steven Mortelmans, Yann De Smet

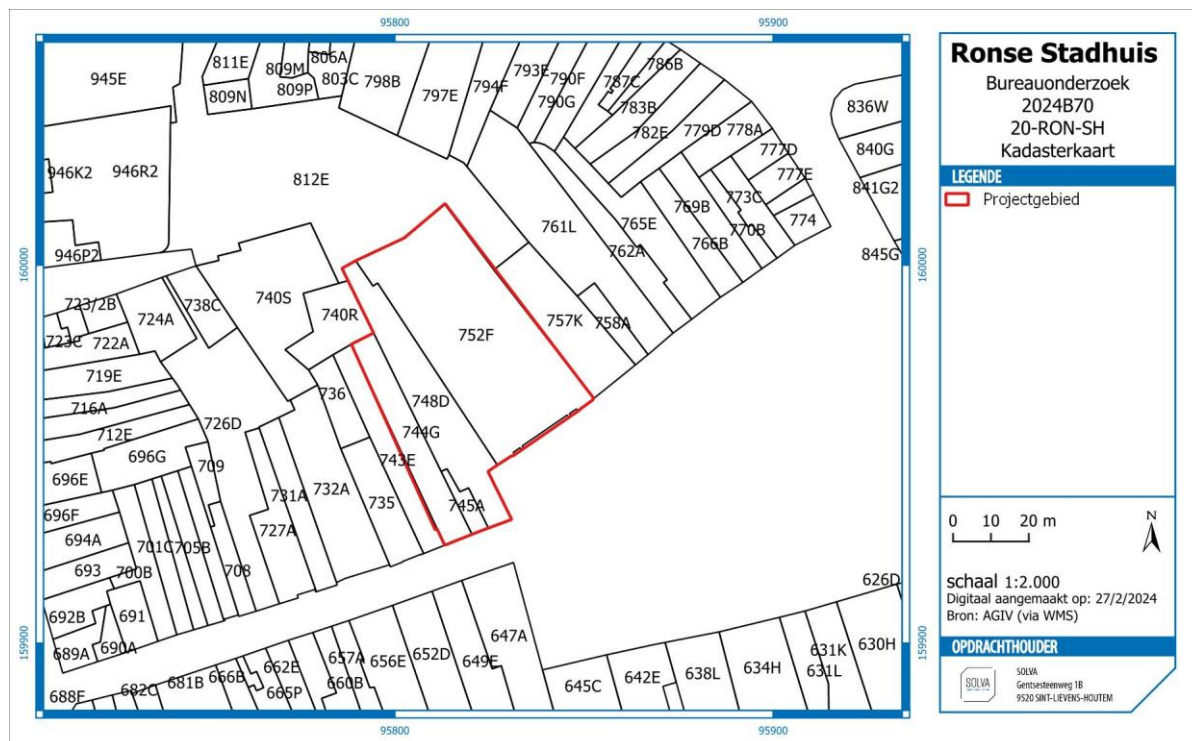
Veldassistenten: Dieter Vercruyse, Sami Belbachir, Wim Vanrolleghem

Materiaaldeterminatie: Wouter De Maeyer

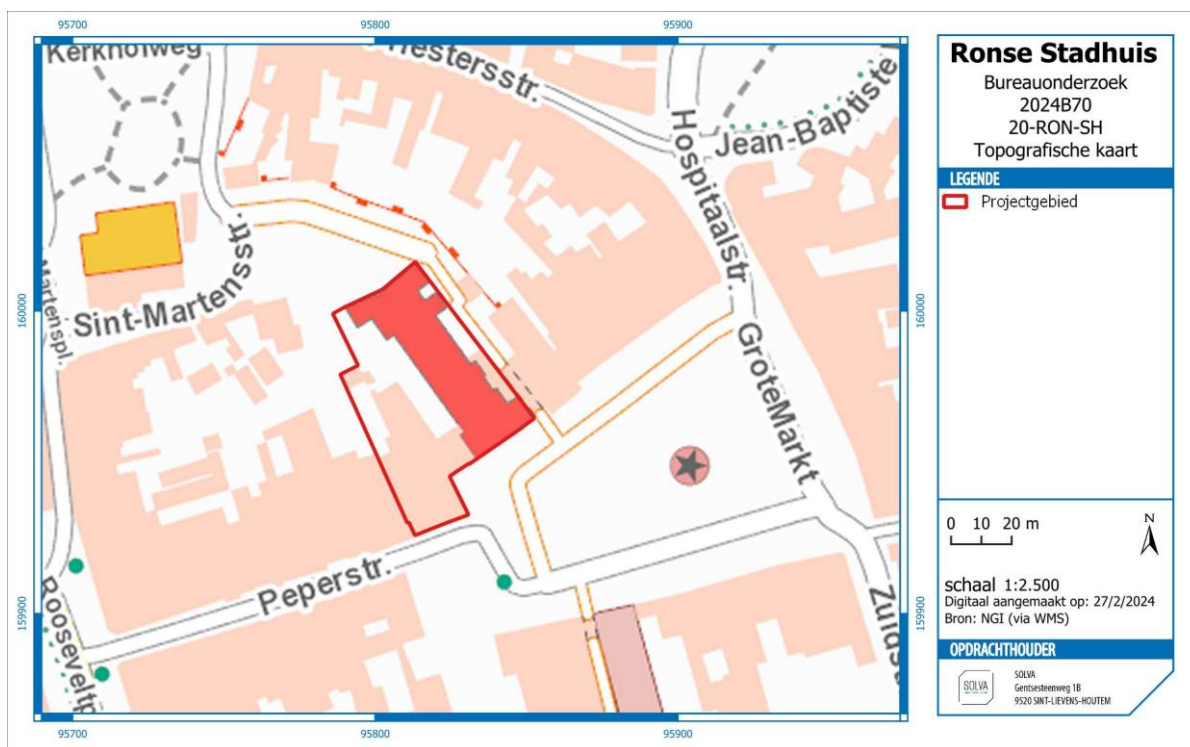
Bouwhistorisch onderzoek: Raf De Mey

Wetenschappelijke advisering:

Niet van toepassing

Figuur 1: Het projectgebied gesitueerd op de kadasterkaart.

Figuur 2: Het projectgebied gesitueerd op de topografische kaart.

2.1.2 DE ONDERZOEKSOPDRACHT

2.1.2.1 VRAAGSTELLING

Het projectgebied bevindt zich **binnen een historische kern** en wordt dus gekenmerkt door een **hoge densiteit aan historische bebouwing**. De vraagstelling in dit geval richt zich vooral op de stedelijke historiek van het terrein, de gebruiksgeschiedenis en de impact van de geplande werken. Dit archeologische vooronderzoek gaat na of verder archeologisch onderzoek nodig is op basis van de huidige gegevens.

Het doel is informatie te verzamelen over de aan- of afwezigheid van een archeologische site op het terrein, de karakteristieken en bewaringstoestand ervan, de relatie met het omliggende stadsweefsel, de waarde ervan en de wijze waarop met het terrein moet omgegaan worden bij de geplande bodemingrepen. Er wordt nagegaan of verder archeologisch onderzoek nodig is op basis van de huidige gegevens.

Het bureauonderzoek (archeologienota) wees uit dat het projectgebied een hoog archeologisch potentieel heeft en dat derhalve een verder vooronderzoek in de vorm van proefsleuven aangewezen was.

Algemene vraagstellingen:

- Hoe goed zijn de archeologische sporen bewaard?
- Naar welke activiteiten verwijzen de aangetroffen sporen?
- Zijn er archeologische sporen uit de verschillende deelperioden van de middeleeuwen (vroeg, volle en late) bewaard?
- Kunnen de sporen informatie opleveren over de stadsontwikkeling van Ronse?
- Zijn er nog kelders aanwezig onder de huidige bebouwing?
- Zijn er oude straatniveaus/loopniveaus bewaard?
- Zijn er eventueel oudere sporen aanwezig?

2.1.2.2 DE RANDVOORWAARDEN

Zowel het veldwerk als de verwerking en rapportage dienen te voldoen aan de methodiek zoals beschreven in het hoofdstuk 8.6 (proefsleuven en proefputten) van de Code van Goede Praktijk 4.0.

2.1.3 WERKWIJZE EN STRATEGIE VAN HET VOORONDERZOEK

2.1.3.1 ONDERZOEKSSTRATEGIE, -METHODE EN –TECHNIEKEN

Na het summier bouwhistorisch assessment tijdens het bureauonderzoek werd duidelijk dat de huizen in de Peperstraat met huisnummer 3 en 5, een oudere kern hebben. Achter de façade van de 19de-20ste eeuwse gevels blijkt dat de gebouwen met zekerheid teruggaan tot minstens de 17de-18de eeuw. Dit was af te leiden uit de bouw van de kelders en het dakgebinte. Een bijkomend bouwkundige registratie moet gebeuren in functie van de archeologische vraagstellingen, vooral gelet op de archeologische verwachting dat de bewoning in en rond het projectgebied tot de middeleeuwen teruggaat. De annexe op de hoek van de Peperstraat en de markt heeft over de volledige oppervlakte een kelder, het gebouw dateert – behalve de gevel – volledig uit de tweede helft van de 20ste eeuw. Dit gebouw behoeft geen verdere bouwkundige registratie.

Vervolgens zal een proefputtenonderzoek duidelijkheid verschaffen over de aanwezigheid en de bewaring van de archeologische sporen. Aangezien het projectgebied gelegen is binnen de historische kern van Ronse, is het de verwachting dat er voornamelijk middeleeuwse sporen aanwezig zijn. Proefputten op enkele specifieke plaatsen in het projectgebied zullen duidelijk maken of en hoe de archeologische sporen bewaard zijn.

Op basis van het bureauonderzoek kunnen we in een occupatie sinds de volle middeleeuwen veronderstellen. Voor de gehanteerde onderzoekstechnieken is hoofdstuk 8.6 van de Code van Goede Praktijk van toepassing. Het gaat bijgevolg om proefputten/proefsleuven voor een site met complexe verticale stratigrafie (hoofdstuk 8.6.3).

Specifieke doelstellingen per put:

Proefput 1 zal inzicht geven in een eventueel eerste archeologisch niveau en de bodemopbouw op de achtererven van de bewoning langs de Peperstraat.

Proefput 2 werpt een licht op de aanwezigheid van eventuele bijkomende kelders onder Peperstraat 5, mogelijk levert het verder bouwkundig onderzoek hier ook al aanwijzingen voor. In het geval geen kelders aanwezig zijn, zal deze proefput een zicht geven op een eventueel een eerste archeologisch niveau en de archeologische stratigrafie. Daarnaast is het mogelijk te achterhalen of er eventuele oude straatniveaus aanwezig zijn naast het pand.

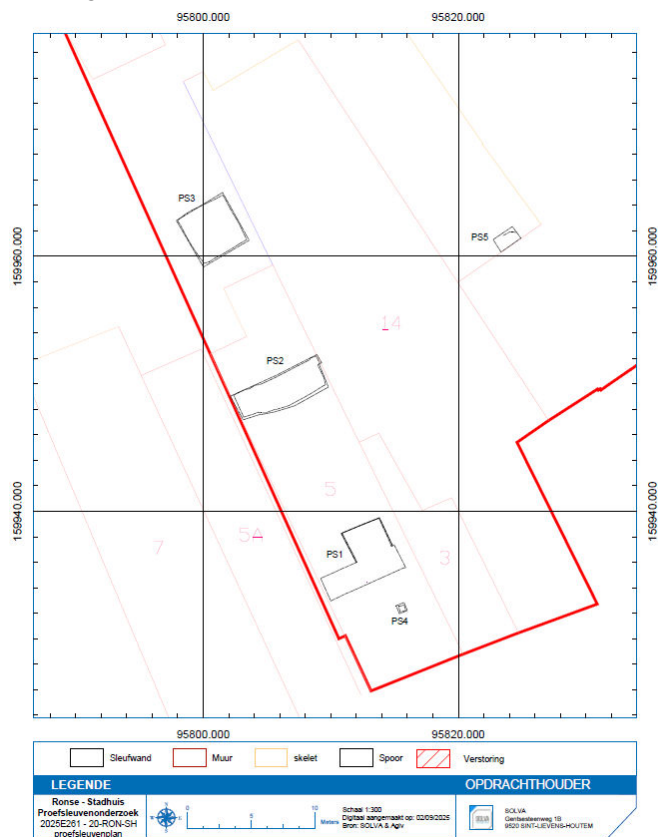
Proefput 3 heeft tot doel om te evalueren of de kelder onder huisnummer 5 nog verder doorloopt richting de Peperstraat (indien dit nog niet duidelijk is bij het verder bouwkundig onderzoek) en in hoeverre een eerste archeologische niveau/stratigrafie bewaard is, in het geval er geen kelder aanwezig is.

De proefputten dienen te worden uitgegraven met een graafmachine met een bak zonder tanden. Als er nog teelaarde aanwezig is, dient deze gescheiden te worden van de lagen eronder.

2.1.3.2 INPLANTINGSPLAN VAN DE PROEFSLEUVEN

Figuur 3: De proefsleuven (lichtbruin) gesitueerd op de archeologische verwachtingenkaart, zoals vooropgesteld in de archeologienota.

Figuur 4: Locatie van de uitgevoerde proefsleuven.

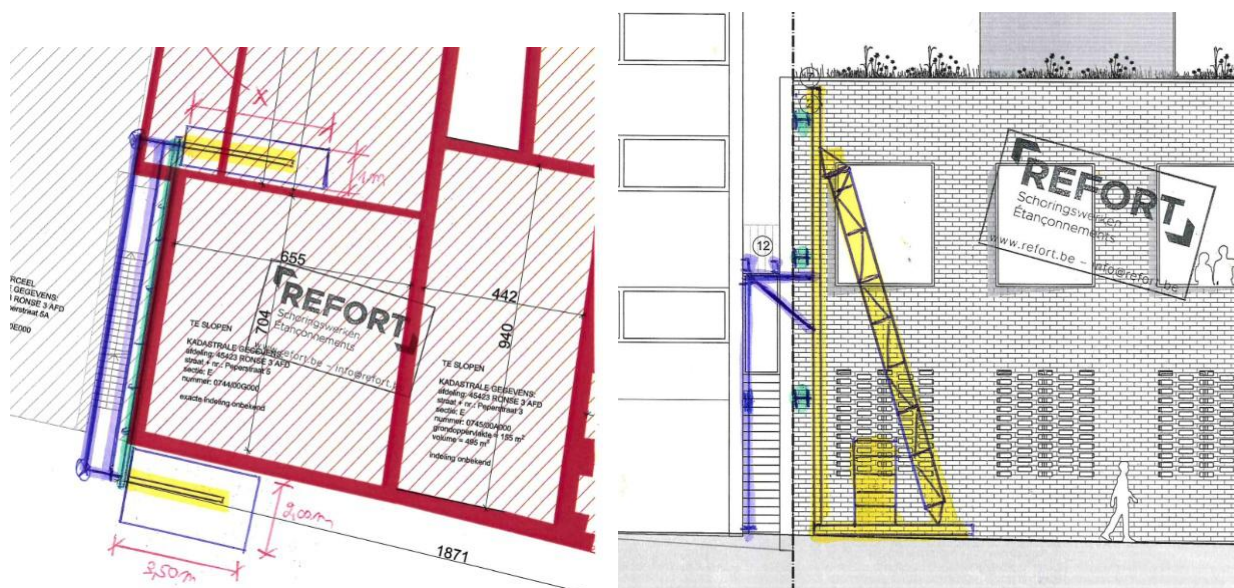
Foto 1: Het deels gesloopte Peperstraat 5 met de gemeenschappelijke muur met Peperstraat 5a. Proefsleuf 1 ligt op de voorgrond. De rode pijl geeft de gemeenschappelijke muur met Peperstraat 5a aan. De Peperstraat ligt op de achtergrond. De gele stippelijijn geeft de locatie aan van de fundering voor de schoortoren.

Omwille van specifieke werfomstandigheden kon het proefsleuvenplan zoals voorgesteld in de archeologienota niet exact uitgevoerd worden (Figuur 3 en Figuur 4).

De gemeenschappelijke muur tussen Peperstraat 5 en 5a blijft behouden in het ontwerp. Na het deels slopen van Peperstraat 5 bleek deze gemeenschappelijke muur niet stevig genoeg om zelfstandig te blijven staan. Om veiligheidsredenen kon het gedeelte van Peperstraat 5 en 3 aan de straatzijde niet verder gesloopt worden zonder een voorafgaandelijke schoring van de gemeenschappelijke muur. Daardoor moest de **proefsleuf 1** ingekort worden, deze is tegelijkertijd breder gemaakt om een vergelijkbaar ruimtelijk inzicht te behouden (Figuur 4). Omwille van de ondiepe aanwezigheid van het eerste archeologische niveau in proefsleuf 1 werd bovendien beslist om manueel een bijkomende kleine proefput (proefsleuf 4) aan te leggen in het nog behouden gedeelte van Peperstraat 5.

De nood om de gemeenschappelijke muur te schoren, had bovendien meer impact. Het ontwerpplan van deze **schoring** voorzag het plaatsen van twee schoortorens waartussen horizontale profielen aanwezig zijn om de muur te verankeren (Figuur 5). Een van de schoortorens ligt binnen het projectgebied ter hoogte van proefsleuf 1 (Foto 1). Onder de toren is een betonfundering voorzien (6x1x1 m). Gelet op de resultaten van proefsleuf 1 met de aanwezigheid van een archeologisch niveau meteen onder de bestaande toestand, zou deze sleuf de archeologische sporen verstoren. De sloopwerken konden niet verder gebeuren zonder de schoring van de gemeenschappelijke muur. Zonder het verder slopen van Peperstraat 5 en 3 zou als gevolg

in een volgende fase ook geen verder archeologisch onderzoek mogelijk zijn. Daarom werd in overleg met de partners beslist om deze zone reeds in deze fase te onderzoeken (zie verder).

Figuur 5: Grondplan en doorsnede van de schoring van de gemeenschappelijke muur met Peperstraat 5a.

De meest noordelijke **proefsleuf 3** werd een paar meter naar het zuiden opgeschoven (Figuur 4). In deze hoek van het projectgebied was een grote hoeveelheid puin van de sloopwerken gestapeld die omwille van mobiliteitsproblemen rondom de markt niet meteen kon afgevoerd worden. Daarom werd de proefsleuf een paar meter naar het zuiden verplaatst.

Ondanks de lichte aanpassingen was voor proefsleuf 1 en 3 echter een gegronde uitspraak te maken i.v.m. de archeologische verwachtingen in de desbetreffende zones.

Omwille van stabiliteitsredenen diende de aannemer ter hoogte van het te behouden gedeelte van het stadhuis een peiling naar de funderingen van het gebouw uit te voeren. Deze uitgraving is summier geregistreerd als **proefsleuf 5**. De put bevond zich grotendeels in de opvulling van de insteek van de fundering van het stadhuis. Toch konden enkele waardevolle gegevens geregistreerd worden in de profielen.

2.1.3.3 *BESCHRIJVING VAN DE OPENGELEGDE OPPERVLAKTE*

Tabel 1: Weergave van de oppervlakte en de diepte van het eerste archeologisch relevante niveau per proefsleuf.

	Oppervlakte	Diepte
Sleuf 1	20,24m ²	ca. 0,10m -mv
Sleuf 2	18,81m ²	ca. 0,80/90m -mv
Sleuf 3	17,82m ²	ca. 1/1,1m -mv
Sleuf 4	0,45m ²	ca. 0,35m -mv
Sleuf 5	2,00m ²	ca. 0,10m -mv

Het vlak werd tijdens de het proefsleuvenonderzoek aangelegd op het niveau waar zich de eerste relevante archeologische sporen zich manifesteerden.

2.1.3.4 *MOTIVATIE VAN DE KEUZE TEN AANZIEN VAN DE SELECTIE VAN VONDSTEN*

Tijdens het terreinwerk is geen selectie gebeurd bij het recupereren van de vondsten. Om een zo compleet mogelijk beeld van de site en de archeologische restanten te verkrijgen, is **alles** verzameld, voorzien van een vondstnummer (= uniek volgnummer) en opgenomen in de **SOLVA**-Archeologiedatabank.

2.1.3.5 *MOTIVATIE VAN DE KEUZE TEN AANZIEN VAN DE STAALNAME*

Voor eventuele radiokoolstofdateringen zijn er zijn er houtskoolstalen genomen in de sleuven 1 en 2. De staalnames zijn voorzien van een staalnummer (= uniek volgnummer) en opgenomen in de **SOLVA**-Archeologiedatabank (zie ook 2.2.4).

2.1.3.6 *BESCHRIJVING VAN HET GEBRUIKTE MATERIAAL*

De afgraving gebeurde met een graafmachine met een platte bak van 200 cm breed. De foto's zijn genomen met een Panasonic DMC-G80. De vondsten zijn per laag gerecupereerd en in vondstzakjes gestoken. Deze zijn voorzien van een uniek volgnummer (= vondstnummer). Het digitaal inmeten van de sporen en het bepalen van de hoogte van het terrein en de afgegraven niveaus (in TAW) werden gedaan met een RTS. De registratie van de archeologische sporen gebeurde met een tablet met een *Claris Filemaker 19 app*.

2.1.3.7 *BESCHRIJVING EN MOTIVERING VAN EVENTUELE AFWIJKENDE METHODIEK EN VAN EVENTUELE BIJSTELLINGEN VAN DE OORSPRONKELIJKE STRATEGIE*

Zie 2.1.3.2

2.1.3.8 *ZONES WAAR BEHOUD IN SITU GEBEURDE*

De proefsleuven werden afgegraven tot op het eerste archeologisch niveau. Vervolgens gebeurde een evaluatie van de aanwezige relictten. Met het oog op een verdere fase van onderzoek werd beslist om deze evaluatie beperkt te houden om niet nodeloos belangrijke verbanden te vergraven. Enkel op de locatie van de fundering voor de schoortoren is de archeologische stratigrafie integraal onderzocht.

2.1.3.9 *ASPECTEN WAARVOOR ADVIES VAN SPECIALISTEN WERD INGEWONNEN*

Niet van toepassing.

2.1.3.10 *ASPECTEN WAARVOOR ALGEMENE WETENSCHAPPELIJKE ADVISERING WERD GEVRAAGD*

Niet van toepassing.

2.2 ASSESSMENTRAPPORT

2.2.1 BOUWHISTORISCH ONDERZOEK (RAF DE MEY)

Na een terreinbezoek en een bouwhistorische evaluatie in het kader van de archeologienota en het bureauonderzoek werd duidelijk dat achter de gevels van Peperstraat 3 en 5 een oudere kern bewaard was. Daarom werd in functie van deze nota en het archeologisch vooronderzoek voor het slopen van Peperstraat 3 en 5 een uitvoeriger bouwhistorisch assessment uitgevoerd.

Onderzoek datering en bouwkundige erfgoedwaarde van perceel 748D (annexe), van het huisnummer 5 en van het huisnummer 3 in de Peperstraat te Ronse

In het kaart- en landboek Ronse 1684 (Figuur 6) worden drie woningen met tipgevels haaks op de Peperstraat afgebeeld. Percelen 16, 17 en 18 corresponderen met respectievelijk het huisnummer 5, het huisnummer 3 en het perceel 748D in de huidige Peperstraat. De bewoners/eigenaars (Figuur 7) zijn:

- 16 *w(eduw)e, ende hoirs (*) herwig van (den) Doorne*
- 17 *pierre delonez*
- 18 *d(e) hoirs d (e) h(ee)r p (iete)r nu fran(ciscu)s van Coppenhole*

Hoirs = erfgenamen

Op perceel 20 is *Ghemeente van Ronsse* de eigenaar, waar ook heden nog het stadhuis is gevestigd op Grote Markt nr. 12.

Figuur 6: De hoek van de Grote Markt en de Peperstraat in het Kaart- en Landboek Ronse 1684 © stadsarchief Ronse.

Derden wyck peperstrae maert, ende spillegem		3b	D	R	1363	β	22
n ^o 13	28 ^e , ende hoire Jan de ony	0	0	10			
n ^o 14	28 ^e Ende hoire p ^r banden Doorn	0	0	15			
n ^o 15	Jan de waerde, Jan Amie van	0	0	5			
n ^o 16	28 ^e , ende hoire hieuid van Doorn	0	0	25			
n ^o 17	Pierre de ony	0	0	10			$\frac{1}{4}$
n ^o 18	Hoire h ^r p ^r mi Frans van Coppin hof	0	0	13			$\frac{1}{4}$
n ^o 19	Hoire pitt de for Lier	0	0	21			
n ^o 20	Tobert van Rous	0	0	24			

Figuur 7: Eigenaars van de percelen in het projectgebied, Kaart- en Landboek Ronse 1684 © stadsarchief Ronse.

Naast archiefstukken zijn de gebouwen zelf een primaire bron. Daarom werd de datering en inschatting van de erfgoedwaarde verijnd aan de hand van een plaatsbezoek op 26/02/2025.

Perceel 748D Peperstraat

Het gebouw op perceel 748D (annexe) werd samen met het stadhuis gesloopt en in 1953 vervangen door een nieuwbouw door architect Frank Blockx uit Wilrijk. Het volledige complex werd hierbij onderkelderd. Enkel de gevels en de dakvorm van de annexe werden behouden. Op de eerste verdieping is de 19de-eeuwse riemomlijsting verfraaid met sluitsteen nog te onderscheiden.

Huisnummer 3 Peperstraat

Gevel dateert van eind 19de eeuw en wordt gekenmerkt door bewaarde vensters voorzien van riemomlijsting verfraaid met sluitsteen op de eerste en tweede verdieping.

Meest noordelijk gelegen kelder (Foto 2) met bakstenen tongewelf evenwijdig met de straat. Baksteenformaat van 24,5 op 5,5 cm komt overeen met formaat gebruikt vanaf einde 15de eeuw tot 17de eeuw. In oostelijke muur is een voormalige opening (mogelijks de originele ingang) toegemetsd met stenen zonder verband waaronder fragmenten ijzerzandsteen. Ingang centraal in de zuidelijke muur die later is aangebracht.

De zuidelijke kelder is voorzien van troggewelven met bakstenen van formaat 23, 6 op 6 cm en stalen leggers (die pas vanaf tweede helft 19de eeuw werden gebruikt). De opgaande muren zijn gemetsd met baksteenformaat 21, 6 op 6 cm dat pas vanaf 18de en 19de eeuw werd gebruikt² (Foto 3).

² Everaert 2018, 19-20.

Foto 2: Noordelijke deel van de kelder (huisnummer 3, Peperstraat).

Foto 3: Zuidelijke deel van de kelder (huisnummer 3, Peperstraat).

Huisnummer 5 Peperstraat

Het gebouwencomplex bestaat uit een langshuis met in het verlengde een lange achterbouw die haaks op de straat is georiënteerd.

Ter hoogte van de achterbouw is een kelder gesitueerd. De kelder heeft een tongewelf evenwijdig georiënteerd met de straat met twee dichtgemetselde voormalig ventilatievensters aan de oostzijde (Foto 4). Op de Villaret- en de Ferrariskaart is ook een open perceel te zien waar dit raam oorspronkelijk op uitgaf. Geen baksteenformaat te onderscheiden. De kelder is toegankelijk via een zuidelijke gang van ongeveer 4,5 m gemetst in staand verband en daterend van een latere periode. Een verbouwde opening ten noorden geeft mogelijk de positie aan van de oorspronkelijke keldertoegang.

Foto 4: Kelder huisnummer 5 Peperstraat.

De kelder is 4,55 m breed en 5,05 m lang. Steenmaat is 23 cm lang op 4,5 tot 5 cm hoog en 11,5 cm diep, gebruikelijk voor de 17de eeuw³. Plavuizen van 15 op 15 cm in de wijnnissen. Arduinen vloertegels van 34 op 34 cm (Foto 5).

Steenmaat in de gang naar kelder is 22 cm lang 6,5 cm hoog en 10 cm diep (Foto 6). Deze steenmaat was kenmerkend voor 19de-eeuwse gebouwen⁴. Wellicht dateert het verlengde van de achterbouw van deze periode.

³ Everaert 2018, 19-21.

⁴ Everaert 2018, 19-21.

Foto 5: Arduinen tegels en plavuizen in kelder huisnummer 5 Peperstraat.

Foto 6: Gang naar kelder huisnummer 5 Peperstraat.

Op de zolderverdieping van het langshuis is een dakgebinte (Foto 7) bewaard evenwijdig aan de straat. Er zijn nog sporen van de oorspronkelijke tipgevels met vlechtingen (Foto 8) te herkennen die kenmerkend waren voor gevels uit eind 15de tot begin 18de eeuw. Het baksteenformaat hiervan is 23 op 4,5 tot 5 cm en komt overeen met de maat in de kelder. Ook het dakgebinte is kenmerkend voor de 16de-17de eeuw⁵. Het originele dakgebinte bestaat uit 1 juk met kappoten en een nokgebinte met gekromde schoren en een nokstijl met windschoren in lengte- en dwarsdoorsnede. De nokgording is tevens bewaard maar bij een latere verbouwing van het huis in de 19de eeuw werd de nok verhoogd en werd een nieuwe en hogere (lijst-)gevel gebouwd. Hierna werd wellicht de zoldervloer verhoogd die mogelijks rust op de muurplaat van de noordelijke muur. Het gebouw dat haaks op dit huis in het noorden van het perceel ligt, heeft een gelijkaardige dakkap waarvan de borstwering met muurplaten en de verankering met blokkelen wel nog zichtbaar zijn (Foto 9).

Foto 7: Nokgebinte van dakkap langshuis huisnummer 5 Peperstraat.

⁵ Everaert 2020, 12-14.

Foto 8: vlechtingen in oostelijke zijgevel van langshuis huisnummer 5 Peperstraat.

Foto 9: Kappoten met blokkelen verankerd aan muurplaat in haaks ingeplante achterbouw huisnummer 5 Peperstraat.

Een belangrijke historische gebeurtenis was de grote stadsbrand⁶ van 1719 die ontstond op de Grote markt en waarbij in totaal 284 gebouwen werden vernield. Ook verschillende woningen in de Peperstraat werden hierbij getroffen. Gezien het landboek in 1684 nog aaneensluitende tipgevels vermeldt, is het plausibel dat het open perceel ter hoogte van de westelijke zijde van het huidige nr. 5 dat zichtbaar is op de Villaretkaart van 1745-1748 ontstaan is na de stadsbrand en als toegang tot de Vrijheid is gecreëerd. Mogelijks dient daarom ook de bouw van het langshuis op het huidige nr. 5 en de achterliggende bouw haaks op de straat in deze periode te worden gesitueerd. De dakkappen zouden dus als eind 17de en wellicht begin 18de eeuws dienen te worden gedateerd.

Interieurelementen

Op de eerste verdieping van de haaks georiënteerde achterbouw zijn nog enkele kamers met 18de/19de-eeuwse inrichting bewaard: gestuct plafond, enkele ingebouwde kastdeuren met pijpscharnieren en een haardornament (Foto 10).

Foto 10: Kamer op verdieping van haaks ingeplante achterbouw (huisnummer 5 Peperstraat).

⁶ Devos 2008, 246-247.

De traphal met trapeuning in neogotische stijl dateert van de 19de-20ste eeuw (Foto 11).

Foto 11: Trapeuning (huisnummer 5 Peperstraat).

2.2.2 BESCHRIJVING VAN DE AARDKUNDIGE OPBOUW VAN HET ONDERZOCHE GEBIED

Gezien de directe relatie van de aardkundige opbouw met de archeologische sporen en spoorcombinaties wordt dit in hoofdstuk 2.2.3 besproken.

2.2.3 ASSESSMENT VAN DE SPOREN, SPOORCOMBINATIES EN ARCHEOLOGISCHE STRUCTUREN

De vermelde typologische aardewerkvormen verwijzen telkens naar De Grootte 2014 en De Grootte & Moens 2018.

Gebruikte afkortingen:

GLGA: grijs lokaal gedraaid aardewerk

RLGA: rood lokaal gedraaid aardewerk

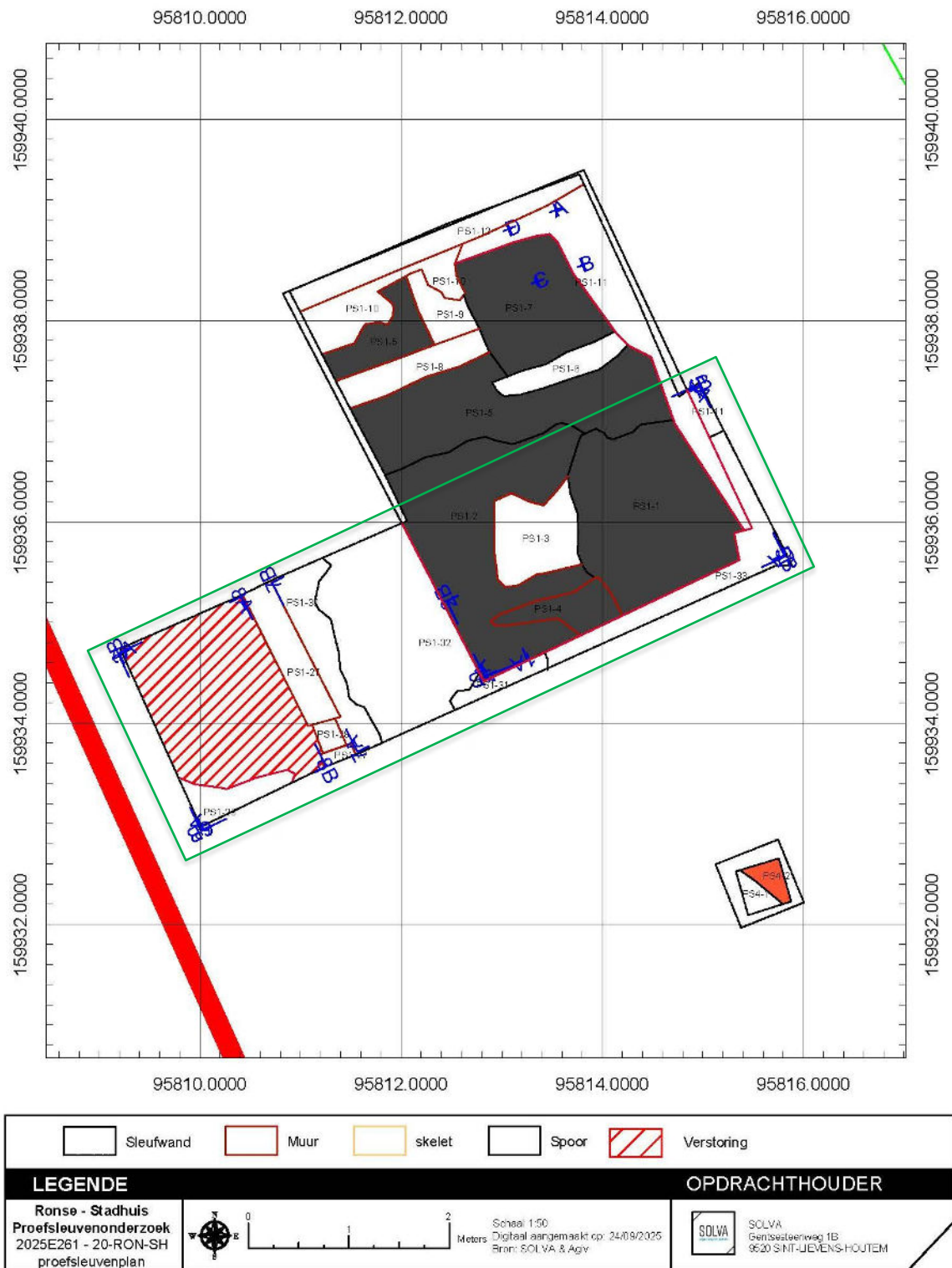
SEZ: steengoed met engobe/zoutglazuur (Langerwehe, Raeren, Frechen, Keulen)

SW: steengoed Westerwald

ALK: aardewerk in lichtoranje klei

2.2.3.1 PROEFSLEUF 1

Proefsleuf 1 bevindt zich ter hoogte van de gebouwen aan de straatzijde van Peperstraat 5.

Figuur 8: Eerste archeologisch niveau in proefsleuf 1 en 4. De grijs ingekleurde sporen zijn laatmiddeleeuws. Die niet ingekleurde sporen zijn op stratigrafische basis in de 15de-16de eeuw te dateren. De zuidwestelijke uitbreiding van de proefsleuf gebeurde in functie van de schoring van de gemeenschappelijke muur met Peperstraat 5a. De groene kader vormt het gedeelte dat is opgegraven in functie van de schoring.

Foto 12: Het eerste archeologische niveau in proefsleuf 1. Verschillende brandlagen, ophogingslagen, kuilen en vloer-/loopniveaus tekenen zich af op een paar cm diepte onder de bestaande vloeren van Peperstraat 5.

Eerste archeologisch niveau (Figuur 8 en Foto 12):

Het eerste archeologisch niveau bevindt zich meteen onder de opmaaklaag van de bestaande vloer van Peperstraat 5, op een diepte van 5 à 10 cm. Op dit grondplan kwamen meteen tal van lagen aan het licht die brandafval (voornamelijk houtskool, verbrande leem, tegels en bakstenen) en vondsten bevatten.

PS1-1 is een kuil of ophogingslaag die voornamelijk uit brandafval bestaat, dit spoor vormt stratigrafisch een van de jongste sporen van proefsleuf 1. Enkele scherven in RLGA en GLGA waaronder een grape (L129) plaatsen deze laag in de 14de-16de eeuw.

PS1-2 is een loopniveau dat *in situ* verbrand is. De laag is compact en volledig aangetast door de hitte. De datering is 15de-16de eeuw op basis van enkele scherven in RLGA en GLGA.

PS1-3 is een dun, lichtgeel kalkmortellaagje dat slechts plaatselijk bewaard is, wellicht gaat het om een uitgebroken vloerniveau dat mogelijk samengaat met PS1-2. Het wordt vergraven door PS1-1.

PS1-4 is een voorlopig onduidelijke structuur. Wellicht gaat het om een uitgebroken vloerniveau, begrensd door enkele bakstenen op hun lange kant geplaatst.

PS1-5 en PS1-7 zijn lagen die voornamelijk uit brandafval van verbrande leem en houtskool bestaan.

PS1-6 is een langwerpige, zandige lens, mogelijk gaat het om de aflijning van kuil PS1-7.

PS1-8 en PS1-10 zijn wellicht vloer-/loopniveaus. PS1-8 kan mogelijk ook de aanzet van een muur zijn. PS1-8 heeft o.a. een teil (A31) in RLGA, 1400-1550.

PS1-9 is een puinlaag, voornamelijk van verbrande leem, baksteen en kalkmortel.

PS1-11 is wellicht een uitbraakspoor. Het bestaat uit los baksteen- en kalkmortelpuin.

PS1-12 is de zuidelijke muur (formaat bakstenen: 23x10x5x6 cm) van de kelder die tijdens het bouwhistorisch onderzoek werd geregistreerd. Het verband is onduidelijk maar het lijkt dat deze muur tegen PS1-13 is aangebouwd.

Foto 13: Bij het verdiepen in de noordelijke hoek van proefsleuf 1 kwamen twee bakstenen muren (PS1-13 en PS1-14) tevoorschijn.

Foto 14: Enkele scherven in RLGA met slijblijnde decoratie uit PS1-7.

Doorsnede noordelijke hoek (coupes AB, BC, CD) (Figuur 8 en Foto 13):

Een kleine doorsnede in de noordelijke hoek van de proefsleuf wees uit dat PS1-7 mogelijk een kuil is. Een grondboring (boring 1) in deze profielput toont aan dat PS1-7 verder doorloopt tot minstens 1 m onder het eerste archeologisch niveau. In PS1-5 kwamen scherven in GLGA, SEZ en een grape in ALK aan het licht, met een datering tussen 1450 en 1600. In PS1-7 is vrij veel aardewerk aanwezig, o.a. in RLGA (o.m. een kom (A1) en 2 scherven met kleidecoratie in de vorm van slijblijnen (Foto 14), GLGA en Siegburgsteengoed. Deze vondsten dateren PS1-7 in de 15de eeuw.

Bij het maken van deze doorsnede kwamen onder PS1-11 twee bakstenen muren PS1-13 (formaat: 25x12x5 cm) en PS1-14 (formaat: ?x11x4,5 cm) tevoorschijn. Het verband tussen beide muren is niet duidelijk. Mogelijk is PS1-14 een jongere fase van PS1-13.

Doorsnede zuidelijke hoek (profiel 1AB) (Figuur 8 en Foto 15):

Ook in de zuidelijke hoek van PS1 werd een kleine profielput gemaakt om een zicht te krijgen op de stratigrafie. Er kwam een opeenvolging van verbrande lagen, brandafvallagen, ophogingslagen en vloer-/loopniveaus aan het licht.

PS1-24 is een laag die voornamelijk bestaat uit brandafval van verbrande leem. Een scherfje in GLGA laat geen specifiekere datering toe dan de 13de tot de 16de eeuw. Bovenop PS1-24 is een kalkmortellaagje aanwezig, wellicht ook een loop-/vloerniveau. Het *in situ* verbrande loopniveau PS1-2 (zie boven) bevindt zich hiertussen.

PS1-15 is een gele kalkmortellaag, wellicht een uitgebroken vloerniveau.

PS1-16 is een ophogingslaag, bestaande uit grijze zandleem vermengd met brandafval. Verschillende scherven in RLGA, GLGA en Siegburgsteengoed plaatsen deze laag in de tweede helft van 15de tot de 16de eeuw.

PS1-17 is een laag met *in situ* verbrande leem, het gaat om een verbrand aarden loopniveau.

PS1-18 en PS1-19 zijn wellicht dezelfde laag. Het is een ophogingslaag uit grijze zandleem die veel vondsten bevat. Het bovenste deel van de laag (PS1-18) is sterk aangetast door de *in situ* verbranding van PS1-17. De impact van de hitte vermindert gradueel in de laag. Het gedeelte van PS1-19 is niet meer aangetast door de brand. PS1-19 bevat aardewerk in RLGA waaronder een kan/kruik, GLGA waaronder een grape (L120b), SEZ en Siegburgsteengoed. De laag is in de 15de tot het eerste helft van de 16de eeuw te plaatsen.

PS1-20 en PS1-21 zijn telkens een afwisseling van verschillende loopniveaus van aangestampte aarde en humeuze afvallensjes. Ze bevatten enkele scherven in RLGA en GLGA, die niet nauwer te dateren zijn dan 13de tot 16de eeuw.

PS1-22 is een laag van donkergrijze tot zwarte zandleem vermengd met brandafval. Een scherfje in GLGA laat geen nauwere datering toe dan 13de tot 16de eeuw.

PS1-23 is een laag die voornamelijk bestaat uit brandafval van verbrande leem. Enkele scherven in GLGA en ALK geven een datering in de tweede helft van de 15de tot de 16de eeuw.

Om geen potentieel belangrijke archeologische verbanden tussen sporen te vergraven, werd beslist om deze profielput niet meer groter en dieper te maken en aan de hand van een grondboring een zicht te krijgen op de dieper liggende stratigrafie. Hierin werden PS1-25 en PS1-26 geregistreerd. PS1-23 liep nog tot ca. 113 cm onder het maaiveld door. Hieronder bevindt zich PS1-25 en PS1-26, lagen van heterogene gelig bruine tot donkerbruine zandleem. In deze lagen is opvallend minder brandafval aanwezig. De boring werd gestaakt op ca. 2,1 m onder het maaiveld. Deze gegevens zijn bevestigd door de opgraving in functie van de schoring (zie verder).

Interpretatie proefsleuf 1:

De gegevens van deze proefsleuf wijzen op een site met bijzonder complexe stratigrafie. Naast enkele bakstenen muren, zijn er tal van loop- en vloerniveaus aanwezig waarvan verschillende niveaus sporen van *in situ* verbranding vertonen. Deze lagen worden afgewisseld met ophogingslagen en brandafvallagen. Sommige lagen bevatten voornamelijk verbrand bouw materiaal, vooral leem afkomstig van vakwerk maar ook hout, bakstenen, kalkmortel en tegels. De datering van de deze lagen situeert zich hoofdzakelijk in de 15de en 16de eeuw. Deze gegevens wijzen erop dat proefsleuf 1 zich ter hoogte van een (of meerdere?) laatmiddeleeuws huis bevindt dat wellicht een aantal keren is afgebrand en dus verschillende fases kent.

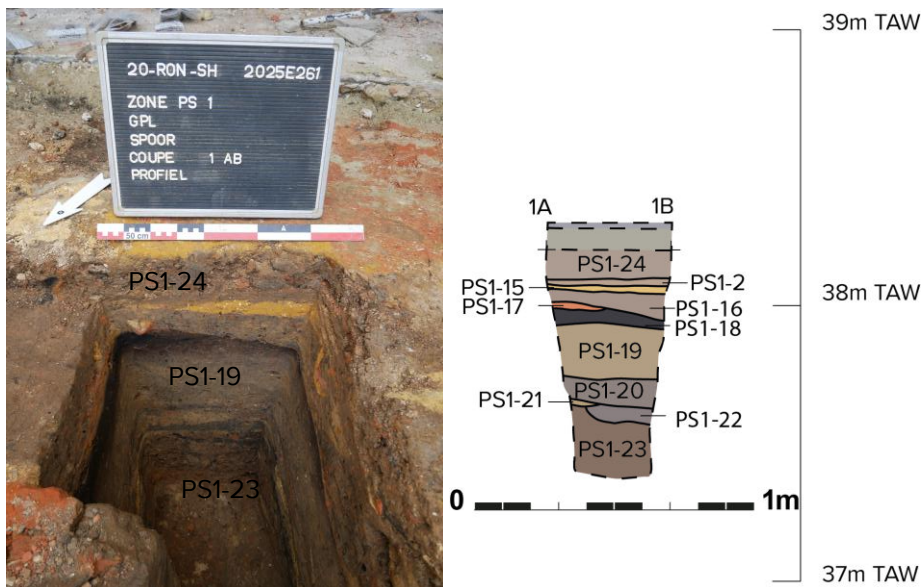

Foto 15: Bij het verdiepen in de zuidelijke hoek van proefsleuf 1 werd een zicht verkregen op de stratigrafie (profiel A1B1) van uitgebroken vloerniveaus, aarden looppniveaus, brandlagen, ophogingslagen en brandafvallagen.

Schoring gemeenschappelijke muur Peperstraat 5a:

Aangezien voor de gemeenschappelijke muur met Peperstraat 5a een schoring (inclusief betonfundering) moest geplaatst worden (zie 2.1.3.2), is beslist om in deze fase de locatie van de fundering archeologisch te onderzoeken. De funderingssleuf bevindt zich deels in en deels buiten proefsleuf 1. Het benodigde volume voor de fundering bedroeg 6x1x1 m. Uit de archeologische gegevens van proefsleuf 1 bleek duidelijk dat bij het graven van deze sleuf archeologische sporen zouden vergraven worden. Bovendien was het ook duidelijk dat de archeologische stratigrafie minstens tot ca. 2 m onder het maaiveld doorloopt. Daarom werd beslist om het onderzoek in functie van de funderingssleuf te vergroten tot een oppervlakte van 7x2 m en de stratigrafie over de volledige diepte te onderzoeken aangezien deze na het plaatsen van de fundering niet meer toegankelijk zou zijn voor een latere fase van onderzoek. Dit onderzoek gebeurde volgens de principes van de opgraving conform de Code van Goede Praktijk. Er werd doorheen de hele opgraving uitgebreid aandacht besteed aan de stratigrafische relaties tussen de sporen, gelet op het feit dat omwille van gebrek aan ruimtelijk inzicht in deze sleuf niet alle sporen even duidelijk te interpreteren waren en omwille van het belang hiervan voor de volgende fase van onderzoek in de aanpalende zones rond deze sleuf.

De archeologische resultaten van deze schoringsleuf worden bij wijze van evaluatie meegenomen in deze nota. Gelet op de beperkte oppervlakte van de sleuf zijn veel lagen en sporen slechts deels aangesneden. Ze maken deel uit van grotere structuren. Veel van deze sporen en hun kennispotentieel zullen pas duidelijk worden na het onderzoek van de omliggende zones. De gegevens van de sleuf worden wel verder meegenomen in functie van de evaluatie van deze zone en het nemen van verdere maatregelen voor verder onderzoek.

De gegevens uit de funderingssleuf sluiten aan bij de interpretatie van proefsleuf 1 (zie boven) (Figuur 8, Foto 16-Foto 22). Er is een complexe stratigrafie van loop- en vloerniveaus, ophogingslagen, opmaaklagen en brandafvallagen aanwezig. Bovendien werd duidelijk dat zich tussen deze niveaus nog andere sporen zoals kuilen en muren bevinden. Zo werden onder meer enkele bakstenen muren, een muur in natuursteen en een rudimentaire fundering in natuursteen met daarop *in situ* verbrand hout (balken?) aangetroffen. Deze muren bevinden zich op verschillende niveaus, er zijn met andere woorden verschillende bouwfases aanwezig. De natuurstenen muren zijn tot een laatmiddeleeuwse fase terug te voeren (wellicht 14de-16de eeuw). Er kunnen verschillende looppniveaus aan deze muren gelinkt worden, enkele van deze niveaus vertonen ook sporen van *in situ* verbranding. De bakstenen muren zijn vermoedelijk postmiddeleeuws. Tussen de ophogingslagen kwamen enkele kuilen aan het licht. Opvallend is PS1-83, deze kuil is volledig gevuld met brandafval.

De onderste lagen van de stratigrafie bestaan uit iets sterielere pakketten, die licht tot plaatselijk gereduceerd zijn. Deze lagen waren nog niet aangesneden bij de kleine doorsnedes van proefsleuf 1 (zie boven). De vondsten uit deze lagen wijzen op dateringen van de 12de tot de 14de eeuw. Er is ook een zekere mate van bioturbatie en bodemvorming vast te stellen in deze lagen wat doet vermoeden dat minstens dit deel langs de Peperstraat braak laag.

De natuurlijke bodem werd aangesneden op 1,7-1,8m onder het maaiveld. Op dit niveau bevinden zich verschillende grote uitgravingen. Ze zijn in deze fase van het onderzoek moeilijk te interpreteren. PS1-120 en PS1-119 zijn wellicht kuilen. Het westelijk deel van de sleuf is minder duidelijk, mogelijk bevindt er zich op deze locatie een gracht. Er zijn verschillende opvullingspakketten aanwezig die in grondplan een NW-ZO tot N-Z oriëntatie hebben. Het is niet uit te sluiten dat het om een grote kuil gaat, de verschillende heruitgravingen wijzen echter eerder in de richting van een gracht met verschillende fases. De vondsten wijzen onder voorbehoud op een datering in de late 12de tot 13de eeuw.

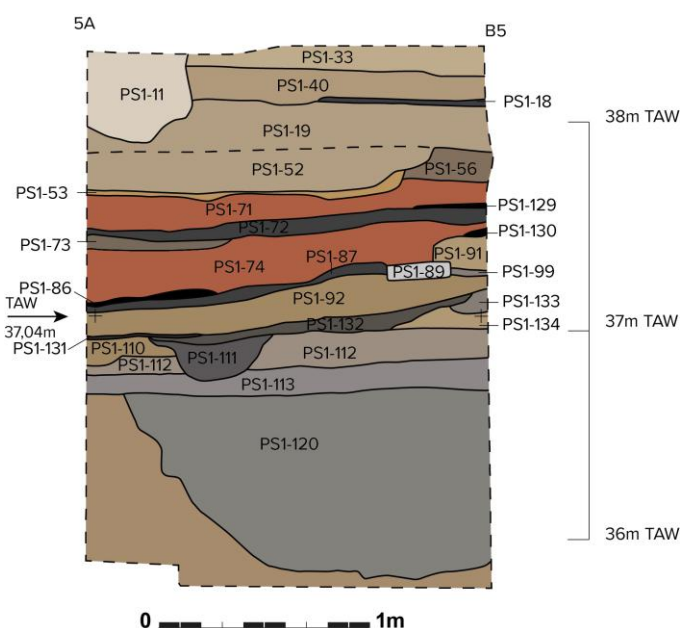

Foto 16: Profiel A5B5 (noordoostelijke sleufwand) van proefsleuf 1/schoringsleuf.

Foto 17: Muur PS1-58 in natuursteen en muren PS1-27 en PS1-28 in baksteen in proefsleuf 1/schoringsleuf.

Foto 18: Mogelijke resten van een gebouw met een stenen fundering en houten (verbrande) liggers (PS1-88, PS1-89 en PS1-90) erbovenop en kuil PS1-83 die dit gebouw doorsnijdt.

Foto 19: Mogelijke resten van een gebouw met een stenen fundering en houten (verbrande) liggers erbovenop.

Foto 20: Op het diepste niveau in proefsleuf 1 tekenen zich sporen af, uitgegraven in de natuurlijke bodem.

Foto 21: Profiel A6B6 (zuidelijke sleufwand) van proefsleuf 1/schoringsleuf, een bijzonder complexe stratigrafie.

Foto 22: Profiel A6B6 (zuidelijke sleufwand) van proefsleuf 1/schoringssleuf, met mogelijk de aanwezigheid van verschillende grachtfasen.

2.2.3.2 PROEFSLEUF 4

Proefsleuf 4 werd manueel aangelegd in het nog opstaande gebouw van Peperstraat 5. Gelet op de schoring van de gemeenschappelijke muur met Peperstraat 5a kon een deel niet gesloopt worden op de plaats waar proefsleuf 1 was verondersteld. Daarom is proefsleuf 4 als kleine testput gegraven om de gegevens uit proefsleuf 1 te verifiëren.

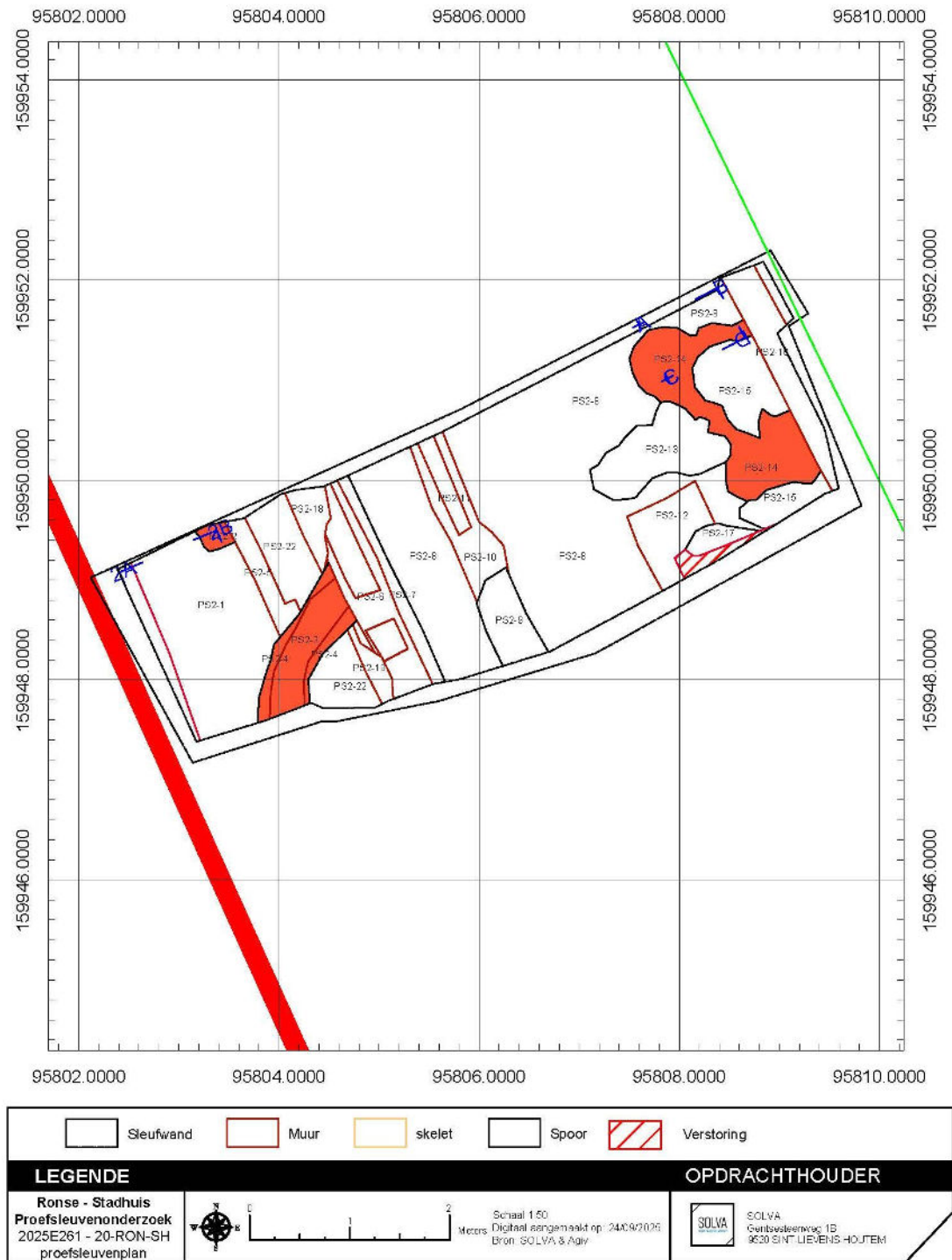
Onder de bestaande vloer bevindt zich een puinpakket. Op een diepte van ca. 40 cm lijnen twee sporen zich af (Figuur 8 en Foto 23). De interpretatie is onduidelijk. PS4-1 is een heterogene laag van brokkelige zandleem vermengd met wat bouwpuin. PS4-2 is een laag van baksteen- en kalkmortelpuin vermengd met veel kleine metaalslakken. Deze laag bevat enkele scherven in RLGA, waaronder een kachelpan/kom. De datering is wellicht in de 18de-19de eeuw te plaatsen.

Foto 23: Proefsleuf 4, GPL A.

2.2.3.3 PROEFSLEUF 2

Proefsleuf 2 bevindt zich ter hoogte van de gesloopte achterbouw van Peperstraat 5.

Figuur 9: Eerste archeologisch niveau in proefsleuf 2. De rood ingekleurde sporen zijn postmiddeleeuws. De niet ingekleurde sporen zijn op stratigrafische basis eveneens in de post-middeleeuwen te dateren.

Foto 24: Het eerste archeologisch niveau in proefsleuf 2.

Eerste archeologisch niveau (Figuur 9 en Foto 24):

Het eerste archeologisch niveau situeert zich op 80-90 cm onder het maaiveld. Op dit grondplan komen verschillende muren, afvoeren, brandafvallagen en loopniveaus tevoorschijn. Mogelijk is net ten noorden van deze proefsleuf een iets hoger gelegen archeologisch niveau aanwezig. In de noordelijke sleufwand is waarschijnlijk een opmaaklaag van geel zand aanwezig.

PS2-3 (afvoer) en PS2-4 (insteek afvoer) vormen een afvoer bestaande uit twee parallelle bakstenen muurtjes (22,5x11x5,5 cm) afgedekt door herbruikte natuurstenen platen. Deze afvoer buigt af naar en sluit aan op afvoer PS2-6 en PS2-7. Deze afvoer doorsnijdt muur PS2-5 en wellicht ook PS2-22.

PS2-2 is een kleine uitgraving, mogelijk een kuil, die PS1-1 vergraaft. De vondsten plaatsen deze laag in de 17de of 18de eeuw. Het gaat om enkele scherven in RLGA (waaronder een teil), SEZ en SW. PS2-19 is wellicht een ophogingslaag, deze laag sluit aan bij PS2-2 en heeft wellicht ook dezelfde datering. De aanwezigheid van een randfragment van een voorraadpot (L43c) is als residueel te beschouwen. Deze laag wordt doorsneden door afvoer PS2-4.

PS2-1 is een compacte laag van gelig bruine, brokkelige zandleem, waarschijnlijk een loopniveau.

PS2-5 en PS2-22 zijn twee fases van dezelfde bakstenen muur, NW-ZO georiënteerd. PS2-22 is de jongste fase (23x10,5x6 cm) en is gebouwd op PS2-5 (?x11,5x5,5 cm). Beide muren liggen in het verlengde van de bakstenen muren in proefsleuf 1, PS1-27 en PS1-28. Ze vormen wellicht de westelijke muur van de postmiddeleeuwse achterbouw van Peperstraat 5. Hoogstwaarschijnlijk behoort de bestaande kelder (zie PS1-12) die tijdens het bouwhistorisch assessment werd geregistreerd tot dezelfde fase.

PS2-18 is een laag mortel die als fundering voor PS2-22 dient. De as van deze muur ligt iets meer ten oosten van PS2-5 en ligt deels over afvoer PS2-6. PS2-21 is een puinlaag van baksteen en kalkmortel die zich bij het afgraven op PS2-18 bevond, een scherf in *faience fine* plaatste de datering vanaf het midden van de 18de eeuw.

PS2-16 is een bakstenen muur (24,5x11x5,5 cm), parallel aan PS2-5 en PS2-22. Deze muur maakt mogelijk ook deel uit van de postmiddeleeuwse achterbouw van Peperstraat 5.

PS2-6 (afvoer) en PS2-7 (insteek) zijn een afvoer met een NW-ZO oriëntatie. De afvoer is opgebouwd uit twee parallelle bakstenen muren (24x11x5x5,5 cm) en afgedekt door platen in natuursteen. Deze afvoer is uitgegraven in PS2-8. Stratigrafisch is deze afvoer 18de-eeuws of jonger.

PS2-13 is een dun laagje rodig bruine (verbrande?) kalkmortel, een restant van een vloer-/loopniveau. Stratigrafisch is dit niveau 18de-eeuws of jonger. Het is onduidelijk bij welke muren dit vloerniveau hoort.

PS2-8, PS2-14 en PS2-17 zijn lagen met brandafval van voornamelijk bouw materiaal, verbrande leem, bakstenen, kalkmortel, tegels en houtskool. PS2-14 bestaat voornamelijk uit baksteen. PS2-14 bevat vrij veel materiaal met o.a. een bord in majolica (Foto 25), een grape in RLGA en scherven in SEZ en SW. De datering van deze laag is 18de eeuw.

PS2-9 (uitbraakspoor), PS2-10 (bakstenen vloer en twee parallelle muurtjes, ?x105x5 cm) en PS2-11 (vulling afvoer) zijn een afvoer. Deze afvoer wordt wellicht afgedekt door PS2-8 en is dus mogelijk 18de-eeuws of ouder.

PS2-12 is een bakstenen structuur, mogelijk een poer (?x11x? cm), de breedte bedraagt 77 cm. De relatie met PS2- en PS2-14 is niet duidelijk. Mogelijk is deze bakstenen structuur ouder.

PS2-15 is een heterogene, vrij compacte laag groenig grijze zandleem, mogelijk een loopniveau. Deze laag ligt onder PS2-14 en is dus 18de-eeuws of ouder.

Foto 25: Een bord in majolica uit PS2-14.

Doorsnede westelijke zijde (Foto 26):

In de westelijke hoek van proefsleuf 2 is een kleine doorsnede gemaakt om een zicht te krijgen op de stratigrafie.

PS2-23 is een puinige laag die mogelijk te interpreteren is als de afbraak van muur PS2-5.

PS2-24 is een zandige laag, die ook doorloopt tot tegen PS2-5. Mogelijk is het een opmaaklaag van een verdwenen vloerniveau dat bij PS2-5 behoort.

PS2-19 is een humeus maar ook puinig laagje dat op looppniveau PS2-1 ligt.

PS2-25 is een puinlaag van baksteen en kalkmortel, de laag bevat een steel van een pijpje. PS2-26 is eveneens een puinige laag die verschillende scherven in RLGGA bevat waaronder een teil, kom, steelkom, schotel, grape en in SEZ waaronder een kan/kruik. De datering van PS2-26 is tweede helft 16de tot 17de eeuw. De datering van deze lagen bevestigt dat wellicht het volledige eerste archeologisch niveau postmiddeleeuws is (17de-18de eeuw).

PS2-27 is een laagje van geel zand, mogelijk een verdwenen vloerniveau, dat één scherf in GLGA opleverde. Het onderliggende laagje PS2-28 bevat verschillende scherven in GLGA, ALK en RLGGA, waaronder een voorraadpot met sliblijn boogjes op de schouder (Foto 27). Deze laag dateert tweede helft 15de tot 16de eeuw.

PS2-29 is opnieuw een puinig pakket bestaande uit veel tegels. De vondsten bevatten scherven in RLGGA (o.a. kamerpot, steelkom, bloempot, grape, vetvanger en voorraadpot), GLGA (o.a. kan/kruik en grape), ALK en SEZ. Ze zijn te dateren in de tweede helft van de 15de tot 16de eeuw.

PS2-30 is een dun laagje van brandafval. Het ligt bovenop PS2-31 dat mogelijk een looppniveau is. Beide laagjes situeren zich naast een bakstenen muur PS2-32 (?x10x5 cm), deze heeft net als de jongere muren PS2-22 en PS2-5 een NW-ZO oriëntatie.

Onder deze muur situeren zich enkele kleiige, licht gereduceerde, blauwig grijze pakketten (PS2-33, PS2-35 en PS2-43), wellicht zijn het ophogingslagen. Er kwam vrij veel aardewerk aan het licht: o.a. een teil, kamerpot en deksel in GLGA, een grape (L126b/A25), kom, kamerpot, teil, papkom en bord in RLGGA en een grape in ALK. Deze vondsten zijn in de 15de-16de eeuw te plaatsen. Tussen PS2-35 en PS2-43 is mogelijk een paalspoor (PS2-42) aanwezig.

Hieronder bevindt zich PS2-44, een bruinig tot groenig grijze laag zandleem, mogelijk eveneens een ophogingslaag.

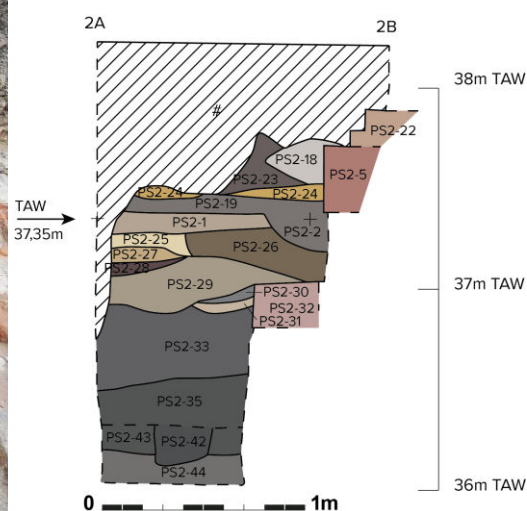

Foto 26: Bodemprofiel in het westelijke deel van proefsleuf 2.

Foto 27: Voorraadpot in RLGA uit PS2-28 en een scherf in steengoed uit PS2-41.

Doorsnede oostelijke zijde (Foto 28):

Ook in de oostelijke hoek van proefsleuf 2 is een kleine doorsnede gemaakt om een zicht te krijgen op de stratigrafie.

PS2-38 lijkt een heterogene fundering van brokken baksteen en natuursteen (o.a. Doornikse kalksteen).

Onder looppniveau PS2-15 bevinden zich enkele puinige lagen PS2-41 en PS2-36, de interpretatie is onduidelijk. De vondsten uit PS2-41 bestaan uit scherven in RLGA waaronder een papkom en een teil, GLGA en SEZ (Foto 29) met een datering in de 16de eeuw. De vondsten uit PS2-36 zijn in de periode tweede helft 15de eeuw tot eerste helft 16de eeuw te plaatsen met RLGA (o.a. grape), GLGA, SEZ (o.a. een drinkkan) en ALK (o.a. een grape L124c). Mogelijk gaat het om een ophogingslaag, het is ook niet uit te sluiten dat het de opvulling van een kuil betreft.

De onderste laag is PS2-37, het is wellicht een ophogingslaag. De vondsten dateren in de 15de tot eerste helft van de 16de eeuw, o.a. aardewerk in SEZ, RLGA en GLGA waaronder een grape (L124e). Deze laag is sterk gelijkend op PS2-33 in de westelijke profielput, beide lagen hebben bovendien min of meer dezelfde TAW-waarden. Een grondboring in PS2-37 toont aan dat deze laag doorloopt tot ongeveer 1 m onder het eerste archeologisch niveau. Daaronder werd PS2-39 aangeboord, opnieuw een donkergrijze laag. Hieronder bevindt zich PS2-40, een groenig donkergrijze zandige laag. Dit pakket vertoont sterke gelijkenissen met PS2-44 in de westelijke profielput.

Interpretatie proefsleuf 2:

Proefsleuf 2 toont op het eerste archeologisch niveau de aanwezigheid van verschillende muren, afvoeren en lagen die in de post-middeleeuwen te situeren zijn, voornamelijk in de 17de en 18de eeuw. Er is een duidelijke fasering in het muurwerk te herkennen. Wellicht gaat het om gebouwen die te zien zijn op het postmiddeleeuws iconografisch materiaal. Er zijn ook verschillende loop-/vloerniveaus te herkennen. Het is niet uit te sluiten dat de weg die op de Ferrariskaart te zien is tussen Peperstraat 5 en 5a aanwezig is (zie looppniveau PS2-1). Opvallend is ook hier de aanwezigheid van enkele brandafvallagen. Oudere, middeleeuwse bewoningssporen zijn minder eenduidig. Mogelijk is PS2-32 (15de-16de eeuw) een middeleeuwse fase van muren PS2-5 en PS2-22. Muren PS2-32, PS2-5 en PS2-22 lijken in verschillende fases eenzelfde as/percelering te bestendigen.

Op een dieper niveau zijn grote pakketten aanwezig die in de 15de-16de eeuw zijn opgeworpen. Beide profielputten tonen op dit niveau een vrij gelijkaardig beeld waardoor we ze waarschijnlijk als ophogingspakketten kunnen interpreteren. Tussen twee van deze lagen is mogelijk een paalspoor aanwezig.

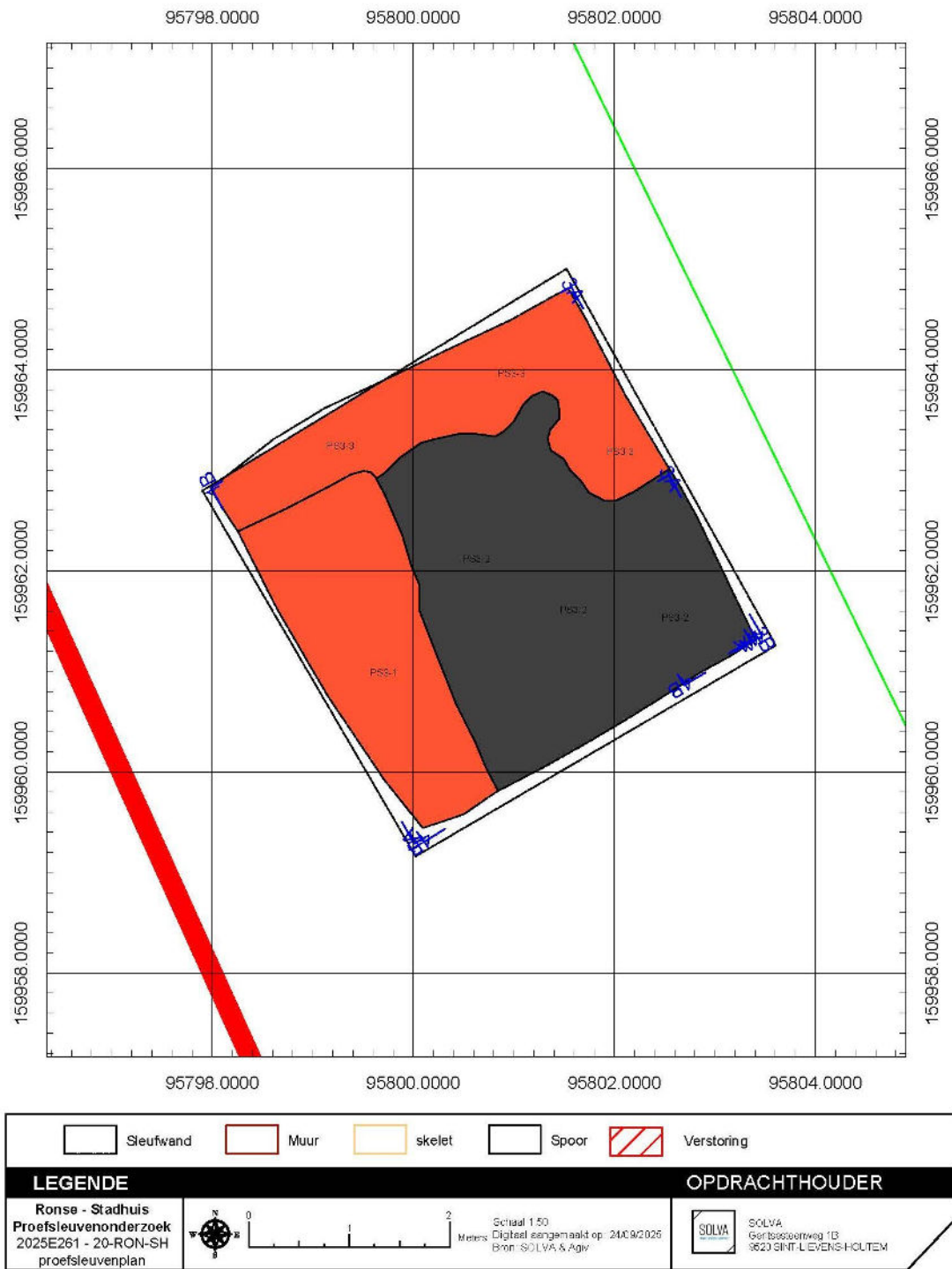
Foto 28: Bodemprofiel in het oostelijke deel van proefsleuf 2.

Foto 29: Scherf in steengoed uit PS2-41.

2.2.3.4 PROEFSLEUF 3

Proefsleuf 3 bevindt zich ter hoogte van de tuin van Peperstraat 5.

Figuur 10: Eerste archeologisch niveau in proefsleuf 3. De rood ingekleurde sporen zijn postmiddeleeuws, de grijs ingekleurde zijn laatmiddeleeuws.

Foto 30: Zicht op het eerste archeologisch niveau in proefput 3.

Eerste archeologisch niveau (Figuur 10, Figuur 12, Foto 30 en Foto 35):

De archeologische stratigrafie van proefsleuf 3 toont de aanwezigheid van verschillende ophogingspakketten. Het bovenste deel van de stratigrafie is sterk vermengd en vergraven door verschillende N-Z georiënteerde afvoeren, grèsbuizen en andere uitgravingen.

PS3-4, PS3-10 en PS3-11 zijn donkergrijze tot donkerbruine tot zwarte, eerder puinige lagen die alle vanaf het midden van de 18de eeuw dateren, maar wellicht eerder in de 19de eeuw te situeren zijn. Vooral de bovenste lagen PS3-4 en PS3-10 zijn sterk vermengd. De vondsten bestaan voornamelijk uit scherven in RLGA (teil en bloempot), witbakkend aardewerk met loodglazuur, SEZ, *faïence fine* en kleipijpjes. PS3-4 leverde een patacon op met een afbeelding van een ruiter te paard (**Fout! Verwijzingsbron niet gevonden. Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.**). Tussen deze lagen zijn verschillende uitgravingen (o.a. PS3-5, PS3-6, PS3-7, PS3-8, PS3-9, PS3-13, PS3-14, PS3-15 en PS3-16) aanwezig die gevuld zijn met los bouwpuin van baksteen, kalkmortel en daktegels.

Onder PS3-11 is wellicht een kleine kuil (PS3-17) aanwezig die grotendeels opgevuld was met bouwpuin maar ook een vrij grote hoeveelheid aardewerk bevatte uit de periode van het tweede kwart van de 17^e eeuw tot het midden van de 18de eeuw. Het gaat om scherven in RLGA (verschillende grapes, een bord, een voorraadpot en een bord), SEZ (kan/kruik) en een mogelijk zalfpotje in *faïence*. Het grootste deel van dit kuiltje was vergraven door een subrecente afvoer.

Ook PS3-1 is afgedekt door PS3-11. Het gaat wellicht om een langwerpige kuil met een N-Z oriëntatie die uit een mengeling van bruine zandleem en bouwpuin van baksteen, kalkmortel en tegels bestaat. De weinige vondsten zijn algemeen in de postmiddeleeuwse periode te plaatsen.

Deze kuil is uitgegraven in een bruinig donkergrijze ophogingslaag PS3-3 die in de tweede helft van de 16de tot de eerste helft van de 17de eeuw te dateren is. Er is onder meer aardewerk in RLGA (papkorn, teil), *faience fine*, SEZ, majolica (bord, Foto 33) en kleipijpjes aanwezig.

Foto 31: Bovenste deel van de oostelijke putwand van proefsleuf 3.

Foto 32 en Foto 33: Fragment van een patacon uit PS3-4 en een bord in majolica uit PS3-3.

Oostelijke profielput (Figuur 12 en Foto 35):

Om ook een zicht te krijgen op de dieper liggende stratigrafie en eventuele niveaus, is in het oostelijk deel van de proefsleuf verder verdiept.

Onder PS3-3 zijn nog twee duidelijke ophogingslagen PS3-2 en PS3-18 aanwezig. Ze zijn bruinig tot blauwig grijs en licht gereduceerd. Beide lagen bevatten verspreid bouwafval van brokjes verbrande leem,

baksteen/tegel en kalkmortel. PS3-2 bevat iets meer bouwafval. Er is vooral in PS3-18 bodemvorming en bioturbatie te bemerken. In PS3-2 kwamen verschillende scherven tevoorschijn in GLGA waaronder een teil (L57a), in RLGA met onder meer een bloempot, een grape en een voorraadpot en in SEZ met een datering van de tweede helft van de 15de tot de 16de eeuw. PS3-18 bevat voornamelijk scherven in GLGA waaronder een teil (L57), een olielamp, een oorfragment van een vuurklok, een fragment van een dubbelbakje of vetvanger, een grape, een voorraadpot en een kogelpot. Er zijn ook enkele fragmenten in RLGA aanwezig onder meer een grape en een teil (L57f). Deze laag is in de 15de eeuw te plaatsen.

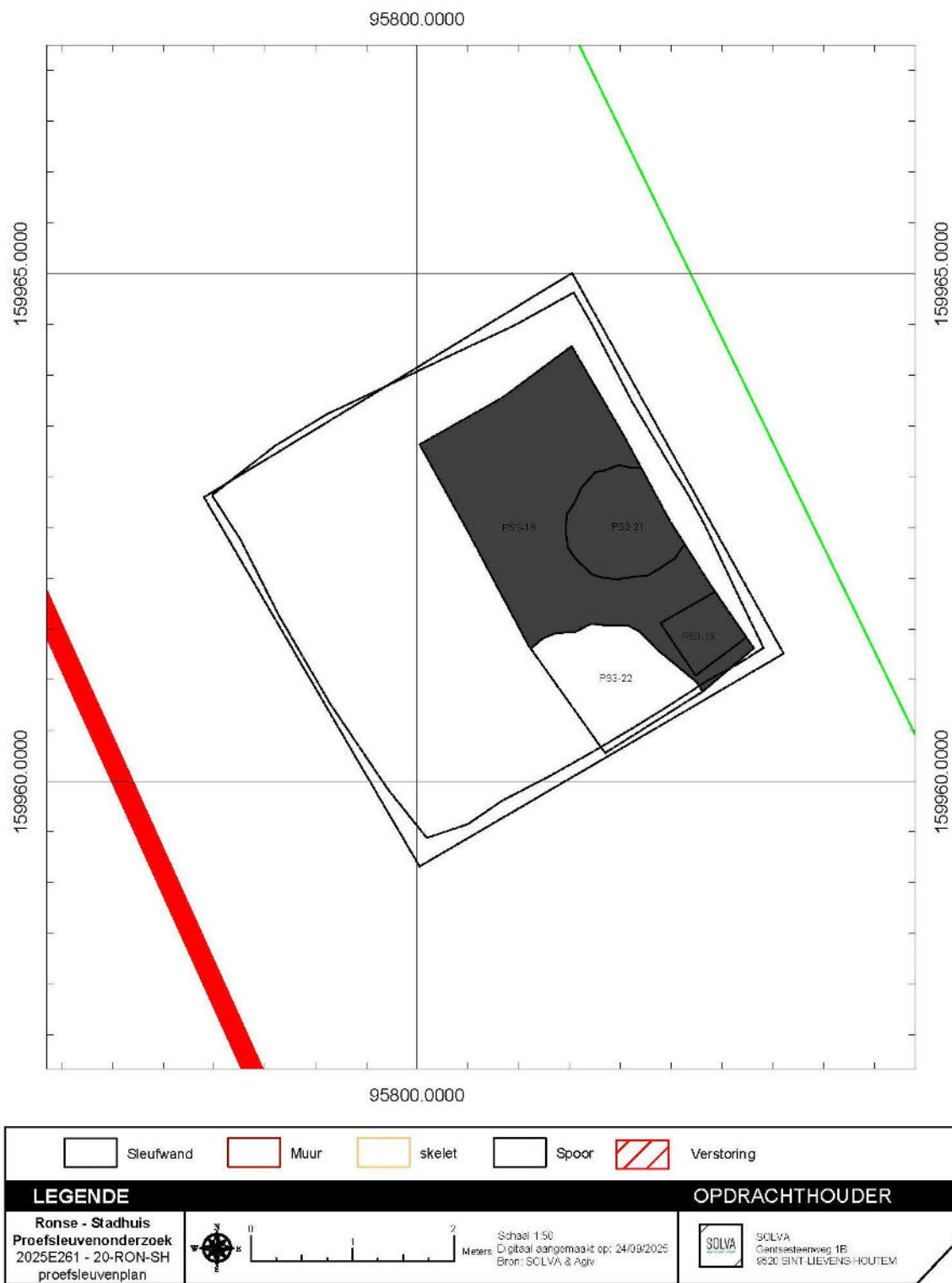
PS3-18 dekt kuil PS3-21 af die in grondplan een ronde vorm heeft (Figuur 11 en Foto 34). De vulling is grijs lichtbruine, zandige zandleem. Hieruit kwam een klein fragment van een kogelpot met een blokvormige rand in GLGA. Dit laat geen nauwere datering toe dan vanaf het tweede kwart van de 12de eeuw tot het begin van de 14de eeuw. Op stratigrafische basis is de datering wellicht tweede helft 13de tot begin 14de eeuw.

PS3-22 is een vaag spoor. Het is niet duidelijk of het deel uitmaakt van PS3-19 of een kuil vormt die in PS3-19 is uitgegraven.

Deze kuil was uitgegraven in PS3-19, een groenig lichtgrijze gevlekte laag met vrij veel bioturbatie, wellicht ook te interpreteren als een ophogingslaag. De vondsten wijzen op een datering van tweede helft 13de eeuw tot eerste helft 14de eeuw. Het gaat om enkele scherven in GLGA waaronder een kogelpot (L40a) en een fragment van de gietuit van een vetvanger in rood aardewerk (Foto 36). Via een grondboring (boring 4) is duidelijk dat deze laag doorloopt tot ca. 2,8 m onder het maaiveld. Eronder bevindt zich PS3-20, een gevlekte, gelig groene laag die doorloopt tot iets meer dan 3m onder maaiveld. PS3-23 situeert zich eronder en is mogelijk de natuurlijke bodem.

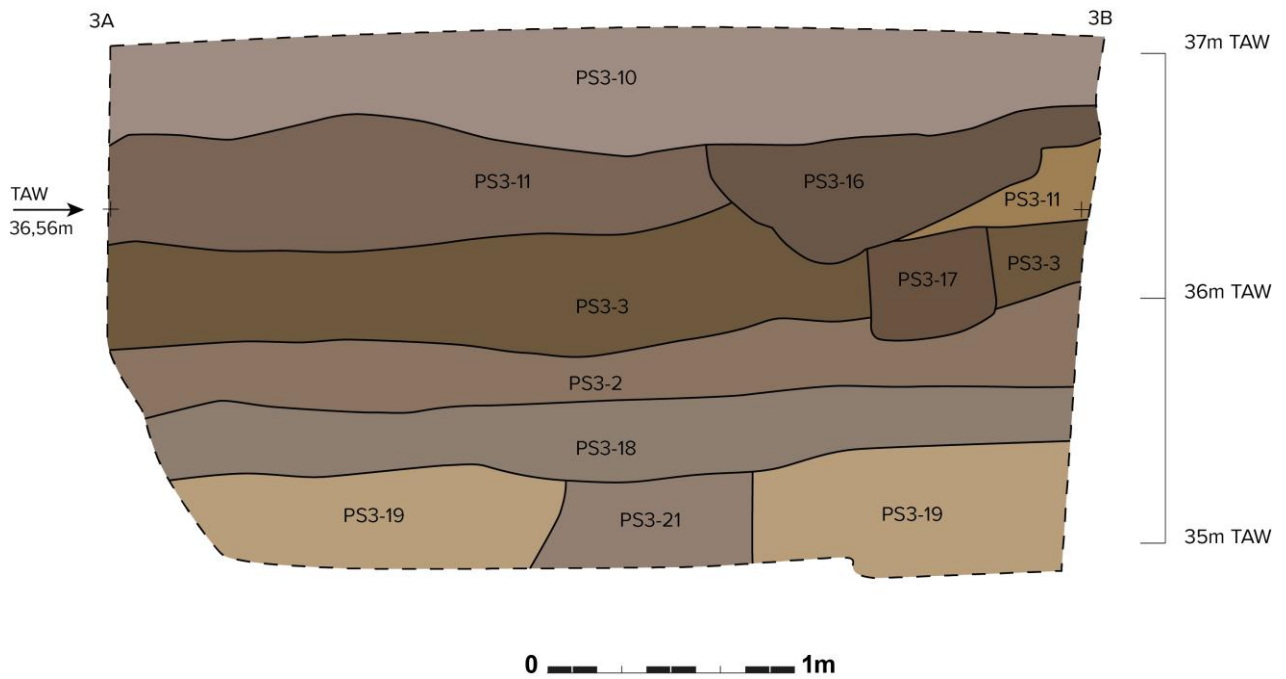
Foto 34: De ronde aflijning van kuil PS3-21.

Figuur 11: Op een dieper niveau lijkt zich tussen de ophogingslagen een ronde kuil PS3-21 af.

Foto 35: Oostelijke putwand van proefsleuf 3.

Figuur 12: Oostelijke putwand van proefsleuf 3.

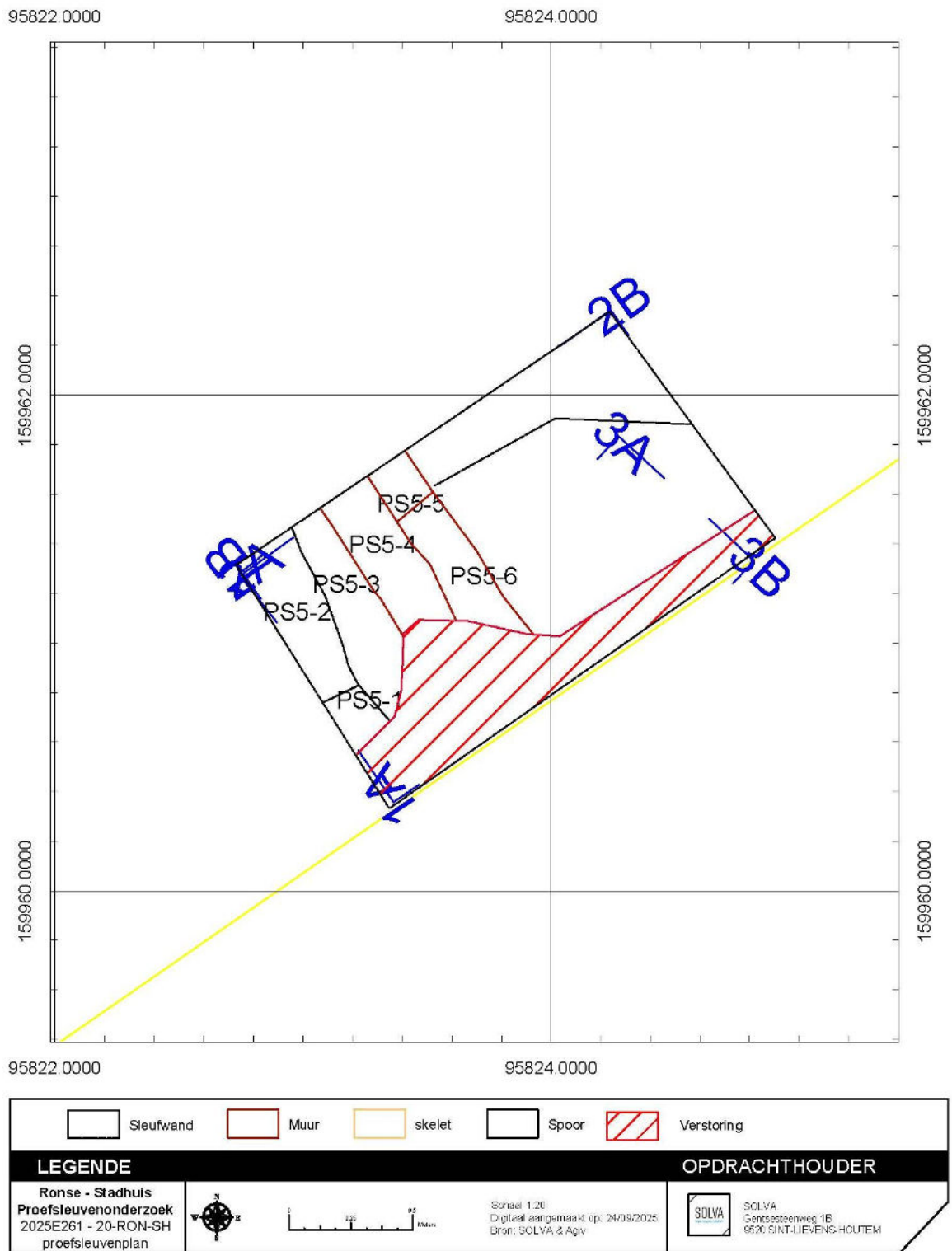
Foto 36: Fragment van een vetvanger in PS3-19.

Interpretatie proefsleuf 3:

In proefsleuf 3 zijn verschillende ophogingspakketten herkend die minstens van het einde van de 13de/begin van de 14de eeuw tot een subrecente periode zijn opgeworpen. Ze vormen een stratigrafie van ca. 3 m. Het bovenste deel (ca. 1 m) van de stratigrafie bestaat uit 18de/19de-eeuwse ophogingslagen, die sterk vermengd zijn en vergraven zijn door verschillende subrecente uitgravingen.

Er zijn minstens twee niveaus aanwezig waarop relevante sporen, i.e. kuilen aanwezig zijn. PS3-21 is een kuil uit wellicht het einde van de 13de/begin van de 14de eeuw. Kuilen PS3-1 is vermoedelijk een kuil die uit de 17de of de eerste helft van de 18de eeuw dateert. Er zijn geen gebouw-/bewoningssporen herkend wat aansluit bij de locatie en interpretatie van deze proefsleuf op het achtererf van Peperstraat 5. Opvallend is de gelijkenis van de 15de/16de-eeuwse ophogingslagen enerzijds en de 13de-14de-eeuwse anderzijds met de ophogingslagen die zijn vastgesteld in proefsleuf 2.

2.2.3.5 PROEFSLEUF 5

Figuur 13: Grondplan van proefsleuf 5.

Omwille van stabiliteitsredenen diende de aannemer ter hoogte van het te behouden gedeelte van het stadhuis een peiling naar de funderingen van het gebouw uit te voeren. Deze uitgraving is summier geregistreerd als proefsleuf 5. De put bevond zich grotendeels in de opvulling van de insteek van de fundering van het stadhuis. Toch konden enkele waardevolle gegevens geregistreerd worden in de profielen.

Op ca. 30 cm onder het maaiveld bevinden zich enkele bakstenen muren (Figuur 13, Foto 37 en Foto 38). PS5-6 is een bakstenen muur (?x10,5x5 cm) met een NW-ZO oriëntatie. Het gaat om een keldermuur waarvan de eigenlijke kelder zich aan de oostelijke zijde situeert. De muur is aan de oostelijke zijde bepleisterd, onderaan met asmortel en bovenaan met pleister. PS5-4 (?x11x5 cm) is wellicht een jongere fase van PS5-6 en heeft mogelijk te maken met het inbrengen van een keldergat. Muur PS5-5 is tegen PS5-4 aangebouwd en is een nog jongere verbouwing (van het keldergat?).

Ten westen van de keldermuur lijnen zich enkele lagen af zonder duidelijke interpretatie. PS5-3 vormt mogelijk een insteek van een van de bakstenen muren.

Op een diepte van ca. 1,8 m is de keldervloer bewaard (PS5-8 en PS5-9) (Figuur 14). Het gaat om een vloer van rechthoekige tegels in Doornikse kalksteen. De kelder is opgevuld met heterogene, puinige pakketten (Foto 38).

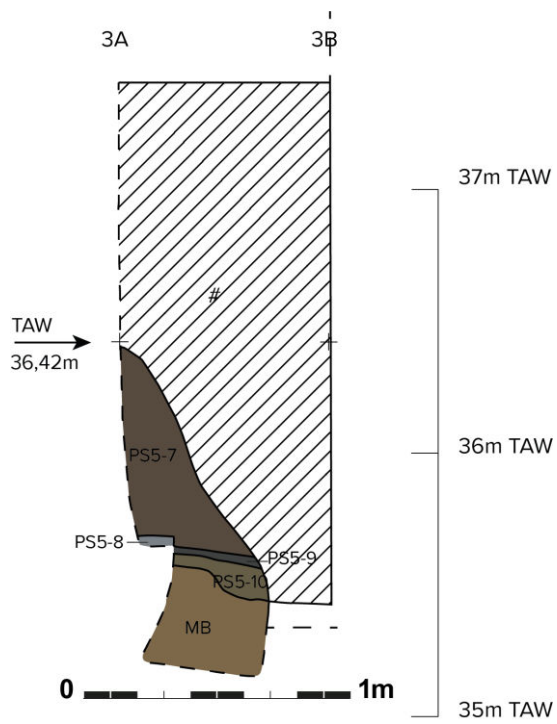
Onder de keldervloer lijkt zich mogelijk een grondspoor af PS5-10, het gaat om een lichtbruine vulling met vlekjes donkergrijze klei. Er zijn geen vondsten aanwezig. Het spoor is uitgegraven in de natuurlijke bodem.

Foto 37: Het eerste archeologisch niveau in proefsleuf 5.

Foto 38: De keldermuren en opvullingslagen van de kelder in proefsleuf 5.

Figuur 14: De oostelijke putwand van proefsleuf 5.

2.2.4 ASSESSMENT VAN DE VONDSTEN

Gezien de directe relatie van de vondsten met de archeologische sporen en spoorcombinaties wordt dit in hoofdstuk 2.2.3 besproken.

Vondstnr	Materiaal	Aantal	Eenheid	Spoornr	Spoorinterpretatie	Datering spoor
1	Aardewerk / Middeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	2	stuks	PS1--4--		1176 AD - 1600 AD
2	Aardewerk / Middeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	3	stuks	PS1--2--	Laag-ongedefinieerd	1401 AD - 1600 AD
2	Aardewerk / Middeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / grape	1	stuks	PS1--2--	Laag-ongedefinieerd	1401 AD - 1600 AD
2	Aardewerk / Middeleeuws / Grijs / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	10	stuks	PS1--2--	Laag-ongedefinieerd	1401 AD - 1600 AD
2	Aardewerk / Middeleeuws / Grijs / Lokaal gedraaid / deksel	1	stuks	PS1--2--	Laag-ongedefinieerd	1401 AD - 1600 AD
3	Aardewerk / Middeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / kom	1	stuks	PS2--35--	Laag-ophoging	1401 AD - 1600 AD
3	Aardewerk / Postmiddeleeuws / Steengoed / Steengoed type Westerwald / niet gedetermineerd	1	stuks	PS2--35--	Laag-ophoging	1401 AD - 1600 AD
3	Aardewerk / Middeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / kamerpot	1	stuks	PS2--35--	Laag-ophoging	1401 AD - 1600 AD
3	Aardewerk / Middeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	7	stuks	PS2--35--	Laag-ophoging	1401 AD - 1600 AD
3	Aardewerk / Middeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	1	stuks	PS2--35--	Laag-ophoging	1401 AD - 1600 AD
3	Aardewerk / Middeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	1	stuks	PS2--35--	Laag-ophoging	1401 AD - 1600 AD
3	Aardewerk / Middeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	1	stuks	PS2--35--	Laag-ophoging	1401 AD - 1600 AD
3	Aardewerk / Middeleeuws / Steengoed / Steengoed met engobe/zoutglazuur (Langerwehe, Raeren, Frechen, Keulen) / niet gedetermineerd	1	stuks	PS2--35--	Laag-ophoging	1401 AD - 1600 AD
3	Aardewerk / Niet gedetermineerd	1	stuks	PS2--35--	Laag-ophoging	1401 AD - 1600 AD
3	Aardewerk / Middeleeuws / Grijs / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	21	stuks	PS2--35--	Laag-ophoging	1401 AD - 1600 AD
4	Aardewerk / Middeleeuws / Steengoed / Steengoed met engobe/zoutglazuur (Langerwehe, Raeren, Frechen, Keulen) / niet gedetermineerd	1	stuks	PS2--36--	Laag-ongedefinieerd	1451 AD - 1550 AD
4	Aardewerk / Middeleeuws / Steengoed / Steengoed met engobe/zoutglazuur (Langerwehe, Raeren, Frechen, Keulen) / drinkkan	1	stuks	PS2--36--	Laag-ongedefinieerd	1451 AD - 1550 AD
4	Aardewerk / Middeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	2	stuks	PS2--36--	Laag-ongedefinieerd	1451 AD - 1550 AD
4	Aardewerk / Middeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	9	stuks	PS2--36--	Laag-ongedefinieerd	1451 AD - 1550 AD
4	Aardewerk / Middeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / grape	2	stuks	PS2--36--	Laag-ongedefinieerd	1451 AD - 1550 AD
4	Aardewerk / Middeleeuws / Grijs / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	23	stuks	PS2--36--	Laag-ongedefinieerd	1451 AD - 1550 AD
4	Aardewerk / Middeleeuws / Aardewerk in lichtoranje klei / Niet gedetermineerd	3	stuks	PS2--36--	Laag-ongedefinieerd	1451 AD - 1550 AD
4	Aardewerk / Middeleeuws / Aardewerk in lichtoranje klei / Grape	2	stuks	PS2--36--	Laag-ongedefinieerd	1451 AD - 1550 AD
5	Aardewerk / Postmiddeleeuws / Grijs / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	7	stuks	PS2--41--	Laag-ongedefinieerd	1501 AD - 1600 AD
5	Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	1	stuks	PS2--41--	Laag-ongedefinieerd	1501 AD - 1600 AD
5	Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / papkom	2	stuks	PS2--41--	Laag-ongedefinieerd	1501 AD - 1600 AD
5	Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	7	stuks	PS2--41--	Laag-ongedefinieerd	1501 AD - 1600 AD
5	Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / teil	1	stuks	PS2--41--	Laag-ongedefinieerd	1501 AD - 1600 AD
5	Aardewerk / Postmiddeleeuws / Steengoed / Steengoed met engobe/zoutglazuur algemeen / niet gedetermineerd	1	stuks	PS2--41--	Laag-ongedefinieerd	1501 AD - 1600 AD
6	Aardewerk / Postmiddeleeuws / Ander aardewerk / Majolica / bord	21	stuks	PS2--14--	Laag-ongedefinieerd	1701 AD - 1800 AD
6	Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / grape	11	stuks	PS2--14--	Laag-ongedefinieerd	1701 AD - 1800 AD
6	Aardewerk / Middeleeuws / Grijs / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	2	stuks	PS2--14--	Laag-ongedefinieerd	1701 AD - 1800 AD
6	Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	1	stuks	PS2--14--	Laag-ongedefinieerd	1701 AD - 1800 AD
6	Aardewerk / Postmiddeleeuws / Steengoed / Steengoed met engobe/zoutglazuur algemeen / niet gedetermineerd	1	stuks	PS2--14--	Laag-ongedefinieerd	1701 AD - 1800 AD
6	Aardewerk / Postmiddeleeuws / Steengoed / Steengoed type Westerwald / niet gedetermineerd	1	stuks	PS2--14--	Laag-ongedefinieerd	1701 AD - 1800 AD
7	Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	1	stuks	PS2--8--	Laag-ongedefinieerd	1501 AD - 1940 AD
8	Aardewerk / Middeleeuws / Grijs / Lokaal gedraaid / voorraadpot	1	stuks	PS2--19--	Laag-ongedefinieerd	-
9	Aardewerk / Middeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / voorraadpot	9	stuks	PS2--29--	Laag-ongedefinieerd	1451 AD - 1600 AD
9	Aardewerk / Middeleeuws / Steengoed / Steengoed met engobe/zoutglazuur (Langerwehe, Raeren, Frechen, Keulen) / niet gedetermineerd	2	stuks	PS2--29--	Laag-ongedefinieerd	1451 AD - 1600 AD
9	Aardewerk / Middeleeuws / Grijs / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	28	stuks	PS2--29--	Laag-ongedefinieerd	1451 AD - 1600 AD
9	Aardewerk / Middeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	20	stuks	PS2--29--	Laag-ongedefinieerd	1451 AD - 1600 AD
9	Aardewerk / Middeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / kamerpot	1	stuks	PS2--29--	Laag-ongedefinieerd	1451 AD - 1600 AD

9	Aardewerk / Middeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / steelkom	1	stuks	PS2--29--	Laag-ongedefinieerd	1451 AD - 1600 AD
9	Aardewerk / Middeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / bloempot	2	stuks	PS2--29--	Laag-ongedefinieerd	1451 AD - 1600 AD
9	Aardewerk / Middeleeuws / Aardewerk in lichtoranje klei / Niet gedetermineerd	28	stuks	PS2--29--	Laag-ongedefinieerd	1451 AD - 1600 AD
9	Aardewerk / Middeleeuws / Aardewerk in lichtoranje klei / Grape	2	stuks	PS2--29--	Laag-ongedefinieerd	1451 AD - 1600 AD
9	Aardewerk / Middeleeuws / Grijs / Lokaal gedraaid / kan/kruik	1	stuks	PS2--29--	Laag-ongedefinieerd	1451 AD - 1600 AD
9	Aardewerk / Middeleeuws / Grijs / Lokaal gedraaid / grape	1	stuks	PS2--29--	Laag-ongedefinieerd	1451 AD - 1600 AD
9	Aardewerk / Middeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	2	stuks	PS2--29--	Laag-ongedefinieerd	1451 AD - 1600 AD
9	Aardewerk / Middeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / grape	3	stuks	PS2--29--	Laag-ongedefinieerd	1451 AD - 1600 AD
9	Aardewerk / Middeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / vetvanger	1	stuks	PS2--29--	Laag-ongedefinieerd	1451 AD - 1600 AD
10	Aardewerk / Middeleeuws / Grijs / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	41	stuks	PS3--18--	Laag-ophoging	1401 AD - 1500 AD
10	Aardewerk / Middeleeuws / Grijs / Lokaal gedraaid / teil	1	stuks	PS3--18--	Laag-ophoging	1401 AD - 1500 AD
10	Aardewerk / Middeleeuws / Grijs / Lokaal gedraaid / olielamp	1	stuks	PS3--18--	Laag-ophoging	1401 AD - 1500 AD
10	Aardewerk / Middeleeuws / Grijs / Lokaal gedraaid / vuurklok	1	stuks	PS3--18--	Laag-ophoging	1401 AD - 1500 AD
10	Aardewerk / Middeleeuws / Grijs / Lokaal gedraaid / dubbelbakje	1	stuks	PS3--18--	Laag-ophoging	1401 AD - 1500 AD
10	Aardewerk / Middeleeuws / Grijs / Lokaal gedraaid / teil	2	stuks	PS3--18--	Laag-ophoging	1401 AD - 1500 AD
10	Aardewerk / Middeleeuws / Grijs / Lokaal gedraaid / grape	2	stuks	PS3--18--	Laag-ophoging	1401 AD - 1500 AD
10	Aardewerk / Middeleeuws / Grijs / Lokaal gedraaid / voorraadpot	1	stuks	PS3--18--	Laag-ophoging	1401 AD - 1500 AD
10	Aardewerk / Middeleeuws / Grijs / Lokaal gedraaid / kogelpot	1	stuks	PS3--18--	Laag-ophoging	1401 AD - 1500 AD
10	Aardewerk / Middeleeuws / Grijs / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	1	stuks	PS3--18--	Laag-ophoging	1401 AD - 1500 AD
10	Aardewerk / Middeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / grape	1	stuks	PS3--18--	Laag-ophoging	1401 AD - 1500 AD
10	Aardewerk / Middeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	7	stuks	PS3--18--	Laag-ophoging	1401 AD - 1500 AD
10	Aardewerk / Middeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / teil	1	stuks	PS3--18--	Laag-ophoging	1401 AD - 1500 AD
10	Aardewerk / Middeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	1	stuks	PS3--18--	Laag-ophoging	1401 AD - 1500 AD
11	Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / grape	4	stuks	PS3--17--	Kuil-ongedefinieerd	1626 AD - 1750 AD
11	Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	21	stuks	PS3--17--	Kuil-ongedefinieerd	1626 AD - 1750 AD
11	Aardewerk / Postmiddeleeuws / Steengoed / Steengoed met engobe/zoutglazuur algemeen / kan/kruik	12	stuks	PS3--17--	Kuil-ongedefinieerd	1626 AD - 1750 AD
11	Aardewerk / Postmiddeleeuws / Pijpaarde / Pijpjes	3	stuks	PS3--17--	Kuil-ongedefinieerd	1626 AD - 1750 AD
11	Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / grape	7	stuks	PS3--17--	Kuil-ongedefinieerd	1626 AD - 1750 AD
11	Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / voorraadpot	5	stuks	PS3--17--	Kuil-ongedefinieerd	1626 AD - 1750 AD
11	Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / bord	1	stuks	PS3--17--	Kuil-ongedefinieerd	1626 AD - 1750 AD
11	Aardewerk / Postmiddeleeuws / Ander aardewerk / Faience / niet gedetermineerd	1	stuks	PS3--17--	Kuil-ongedefinieerd	1626 AD - 1750 AD
12	Aardewerk / Middeleeuws / Grijs / Lokaal gedraaid / teil	2	stuks	PS3--2--	Laag-ophoging	1451 AD - 1600 AD
12	Aardewerk / Middeleeuws / Grijs / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	21	stuks	PS3--2--	Laag-ophoging	1451 AD - 1600 AD
12	Aardewerk / Middeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	1	stuks	PS3--2--	Laag-ophoging	1451 AD - 1600 AD
12	Aardewerk / Middeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / bloempot	1	stuks	PS3--2--	Laag-ophoging	1451 AD - 1600 AD
12	Aardewerk / Middeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	12	stuks	PS3--2--	Laag-ophoging	1451 AD - 1600 AD
12	Aardewerk / Postmiddeleeuws / Pijpaarde / Pijpjes	2	stuks	PS3--2--	Laag-ophoging	1451 AD - 1600 AD
12	Aardewerk / Middeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / grape	1	stuks	PS3--2--	Laag-ophoging	1451 AD - 1600 AD
12	Aardewerk / Middeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / voorraadpot	2	stuks	PS3--2--	Laag-ophoging	1451 AD - 1600 AD
12	Aardewerk / Middeleeuws / Steengoed / Steengoed met engobe/zoutglazuur (Langerwehe, Raeren, Frechen, Keulen) / niet gedetermineerd	2	stuks	PS3--2--	Laag-ophoging	1451 AD - 1600 AD
13	Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	34	stuks	PS3--3--	Laag-ophoging	1550 AD - 1650 AD
13	Aardewerk / Postmiddeleeuws / Pijpaarde / Pijpjes	3	stuks	PS3--3--	Laag-ophoging	1550 AD - 1650 AD
13	Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / papkom	2	stuks	PS3--3--	Laag-ophoging	1550 AD - 1650 AD
13	Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / teil	3	stuks	PS3--3--	Laag-ophoging	1550 AD - 1650 AD
13	Aardewerk / Postmiddeleeuws / Ander aardewerk / Faience fine / niet gedetermineerd	1	stuks	PS3--3--	Laag-ophoging	1550 AD - 1650 AD
13	Aardewerk / Postmiddeleeuws / Steengoed / Steengoed met engobe/zoutglazuur algemeen / niet gedetermineerd	2	stuks	PS3--3--	Laag-ophoging	1550 AD - 1650 AD
13	Aardewerk / Middeleeuws / Grijs / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	6	stuks	PS3--3--	Laag-ophoging	1550 AD - 1650 AD
13	Aardewerk / Middeleeuws / Grijs / Lokaal gedraaid / teil	1	stuks	PS3--3--	Laag-ophoging	1550 AD - 1650 AD

13	Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	1	stuks	PS3--3--	Laag-ophoging	1550 AD - 1650 AD
13	Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / teil	1	stuks	PS3--3--	Laag-ophoging	1550 AD - 1650 AD
13	Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	1	stuks	PS3--3--	Laag-ophoging	1550 AD - 1650 AD
13	Aardewerk / Postmiddeleeuws / Ander aardewerk / Majolica / bord	1	stuks	PS3--3--	Laag-ophoging	1550 AD - 1650 AD
14	Aardewerk / Middeleeuws / Grijs / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	1	stuks	PS1--7--	Kuil-ongedefinieerd	1301 AD - 1600 AD
14	Aardewerk / Middeleeuws / Steengoed / Steengoed met engobe/zoutglazuur (Langerwehe, Raeren, Frechen, Keulen) / niet gedetermineerd	1	stuks	PS1--7--	Kuil-ongedefinieerd	1301 AD - 1600 AD
15	Aardewerk / Middeleeuws / Grijs / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	3	stuks	PS2--28--	Laag-ongedefinieerd	1451 AD - 1600 AD
15	Aardewerk / Middeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	5	stuks	PS2--28--	Laag-ongedefinieerd	1451 AD - 1600 AD
15	Aardewerk / Middeleeuws / Aardewerk in lichtoranje klei / Niet gedetermineerd	1	stuks	PS2--28--	Laag-ongedefinieerd	1451 AD - 1600 AD
15	Aardewerk / Middeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / voorraadpot	4	stuks	PS2--28--	Laag-ongedefinieerd	1451 AD - 1600 AD
16	Aardewerk / Middeleeuws / Grijs / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	1	stuks	PS2--27--	Laag-ongedefinieerd	1201 AD - 1600 AD
17	Aardewerk / Middeleeuws / Steengoed / Steengoed met engobe/zoutglazuur (Langerwehe, Raeren, Frechen, Keulen) / niet gedetermineerd	1	stuks	PS2--37--	Laag-ongedefinieerd	1401 AD - 1550 AD
17	Aardewerk / Middeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	8	stuks	PS2--37--	Laag-ongedefinieerd	1401 AD - 1550 AD
17	Aardewerk / Middeleeuws / Grijs / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	17	stuks	PS2--37--	Laag-ongedefinieerd	1401 AD - 1550 AD
17	Aardewerk / Middeleeuws / Grijs / Lokaal gedraaid / grape	1	stuks	PS2--37--	Laag-ongedefinieerd	1401 AD - 1550 AD
18	Aardewerk / Middeleeuws / Grijs / Lokaal gedraaid / kogelpot	1	stuks	PS3--21--	Kuil-ongedefinieerd	1125 AD - 1325 AD
19	Aardewerk / Postmiddeleeuws / Ander aardewerk / Faience fine / niet gedetermineerd	1	stuks	PS3--11--	Laag-ophoging	1751 AD - 1940 AD
19	Aardewerk / Postmiddeleeuws / Ander aardewerk / Faience fine / niet gedetermineerd	4	stuks	PS3--11--	Laag-ophoging	1751 AD - 1940 AD
19	Aardewerk / Postmiddeleeuws / Ander aardewerk / Ander witbakkend aardewerk / niet gedetermineerd	1	stuks	PS3--11--	Laag-ophoging	1751 AD - 1940 AD
19	Aardewerk / Postmiddeleeuws / Pijpaarde / Pijpjes	2	stuks	PS3--11--	Laag-ophoging	1751 AD - 1940 AD
19	Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / teil	1	stuks	PS3--11--	Laag-ophoging	1751 AD - 1940 AD
19	Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / bloempot	1	stuks	PS3--11--	Laag-ophoging	1751 AD - 1940 AD
19	Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	2	stuks	PS3--11--	Laag-ophoging	1751 AD - 1940 AD
19	Aardewerk / Postmiddeleeuws / Steengoed / Steengoed met engobe/zoutglazuur algemeen / niet gedetermineerd	3	stuks	PS3--11--	Laag-ophoging	1751 AD - 1940 AD
19	Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	1	stuks	PS3--11--	Laag-ophoging	1751 AD - 1940 AD
20	Aardewerk / Postmiddeleeuws / Ander aardewerk / Faience fine / zalfpot	1	stuks	PS3--4--	Laag-ongedefinieerd	1751 AD - 1940 AD
20	Aardewerk / Postmiddeleeuws / Pijpaarde / Patacon	5	stuks	PS3--4--	Laag-ongedefinieerd	1751 AD - 1940 AD
20	Aardewerk / Postmiddeleeuws / Ander aardewerk / Faience fine / niet gedetermineerd	1	stuks	PS3--4--	Laag-ongedefinieerd	1751 AD - 1940 AD
20	Aardewerk / Middeleeuws / Grijs / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	3	stuks	PS3--4--	Laag-ongedefinieerd	1751 AD - 1940 AD
20	Aardewerk / Middeleeuws / Steengoed / Steengoed met engobe/zoutglazuur (Langerwehe, Raeren, Frechen, Keulen) / niet gedetermineerd	1	stuks	PS3--4--	Laag-ongedefinieerd	1751 AD - 1940 AD
20	Aardewerk / Postmiddeleeuws / Ander aardewerk / Majolica / niet gedetermineerd	1	stuks	PS3--4--	Laag-ongedefinieerd	1751 AD - 1940 AD
20	Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	1	stuks	PS3--4--	Laag-ongedefinieerd	1751 AD - 1940 AD
21	Aardewerk / Postmiddeleeuws / Ander aardewerk / Faience fine / niet gedetermineerd	2	stuks	PS3--10--	Laag-ophoging	1751 AD - 1940 AD
21	Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	1	stuks	PS3--10--	Laag-ophoging	1751 AD - 1940 AD
21	Aardewerk / Postmiddeleeuws / Ander aardewerk / Faience fine / bord	1	stuks	PS3--10--	Laag-ophoging	1751 AD - 1940 AD
22	Aardewerk / Middeleeuws / Grijs / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	3	stuks	PS1--1--	Laag-ongedefinieerd	1326 AD - 1600 AD
22	Aardewerk / Middeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	2	stuks	PS1--1--	Laag-ongedefinieerd	1326 AD - 1600 AD
22	Aardewerk / Middeleeuws / Grijs / Lokaal gedraaid / grape	1	stuks	PS1--1--	Laag-ongedefinieerd	1326 AD - 1600 AD
23	Aardewerk / Middeleeuws / Grijs / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	41	stuks	PS1--7--	Kuil-ongedefinieerd	1401 AD - 1500 AD
23	Aardewerk / Middeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	14	stuks	PS1--7--	Kuil-ongedefinieerd	1401 AD - 1500 AD
23	Aardewerk / Middeleeuws / Steengoed / Steengoed Siegburg / niet gedetermineerd	1	stuks	PS1--7--	Kuil-ongedefinieerd	1401 AD - 1500 AD
23	Aardewerk / Middeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	2	stuks	PS1--7--	Kuil-ongedefinieerd	1401 AD - 1500 AD
23	Aardewerk / Middeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	1	stuks	PS1--7--	Kuil-ongedefinieerd	1401 AD - 1500 AD
23	Aardewerk / Middeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / steelgrape	1	stuks	PS1--7--	Kuil-ongedefinieerd	1401 AD - 1500 AD
23	Aardewerk / Middeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / kom	1	stuks	PS1--7--	Kuil-ongedefinieerd	1401 AD - 1500 AD
23	Aardewerk / Middeleeuws / Grijs / Lokaal gedraaid / kom	2	stuks	PS1--7--	Kuil-ongedefinieerd	1401 AD - 1500 AD
24	Aardewerk / Middeleeuws / Aardewerk in lichtoranje klei / Grape	1	stuks	PS1--5--	Laag-ongedefinieerd	1451 AD - 1600 AD
24	Aardewerk / Middeleeuws / Grijs / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	1	stuks	PS1--5--	Laag-ongedefinieerd	1451 AD - 1600 AD

24	Aardewerk / Middeleeuws / Steengoed / Steengoed met engobe/zoutglazuur (Langerwehe, Raeren, Frechen, Keulen) / niet gedetermineerd	1	stuk	PS1--5--	Laag-ongedefinieerd	1451 AD - 1600 AD
25	Aardewerk / Middeleeuws / Grijs / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	6	stuk	PS1--23--	Laag-ongedefinieerd	1451 AD - 1600 AD
25	Aardewerk / Middeleeuws / Aardewerk in lichtoranje klei / Niet gedetermineerd	1	stuk	PS1--23--	Laag-ongedefinieerd	1451 AD - 1600 AD
26	Aardewerk / Middeleeuws / Grijs / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	14	stuk	PS1--20--	Laag-ongedefinieerd	1201 AD - 1600 AD
26	Aardewerk / Middeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	2	stuk	PS1--20--	Laag-ongedefinieerd	1201 AD - 1600 AD
27	Aardewerk / Middeleeuws / Grijs / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	73	stuk	PS1--19--	Laag-ophoging	1401 AD - 1550 AD
27	Aardewerk / Middeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	11	stuk	PS1--19--	Laag-ophoging	1401 AD - 1550 AD
27	Aardewerk / Middeleeuws / Grijs / Lokaal gedraaid / grape	2	stuk	PS1--19--	Laag-ophoging	1401 AD - 1550 AD
27	Aardewerk / Middeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	1	stuk	PS1--19--	Laag-ophoging	1401 AD - 1550 AD
27	Aardewerk / Middeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	1	stuk	PS1--19--	Laag-ophoging	1401 AD - 1550 AD
27	Aardewerk / Middeleeuws / Steengoed / Steengoed met engobe/zoutglazuur (Langerwehe, Raeren, Frechen, Keulen) / niet gedetermineerd	2	stuk	PS1--19--	Laag-ophoging	1401 AD - 1550 AD
27	Aardewerk / Middeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / kan/kruik	1	stuk	PS1--19--	Laag-ophoging	1401 AD - 1550 AD
27	Aardewerk / Middeleeuws / Steengoed / Steengoed Siegburg / niet gedetermineerd	1	stuk	PS1--19--	Laag-ophoging	1401 AD - 1550 AD
28	Aardewerk / Middeleeuws / Grijs / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	1	stuk	PS1--24--	Laag-ongedefinieerd	1201 AD - 1600 AD
29	Aardewerk / Middeleeuws / Grijs / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	1	stuk	PS1--22--	Laag-ongedefinieerd	1201 AD - 1600 AD
30	Aardewerk / Middeleeuws / Grijs / Lokaal gedraaid / teil	1	stuk	PS1--8--		1401 AD - 1550 AD
30	Aardewerk / Middeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / teil	1	stuk	PS1--8--		1401 AD - 1550 AD
31	Aardewerk / Middeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	6	stuk	PS1--16--	Laag-ongedefinieerd	1451 AD - 1600 AD
31	Aardewerk / Middeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	1	stuk	PS1--16--	Laag-ongedefinieerd	1451 AD - 1600 AD
31	Aardewerk / Middeleeuws / Grijs / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	21	stuk	PS1--16--	Laag-ongedefinieerd	1451 AD - 1600 AD
31	Aardewerk / Middeleeuws / Grijs / Lokaal gedraaid / beker	1	stuk	PS1--16--	Laag-ongedefinieerd	1451 AD - 1600 AD
31	Aardewerk / Middeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / steelkom	1	stuk	PS1--16--	Laag-ongedefinieerd	1451 AD - 1600 AD
31	Aardewerk / Middeleeuws / Steengoed / Steengoed Siegburg / niet gedetermineerd	1	stuk	PS1--16--	Laag-ongedefinieerd	1451 AD - 1600 AD
32	Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	2	stuk	PS4--2--	Laag-ongedefinieerd	1701 AD - 1940 AD
32	Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / kachelpan/kom	1	stuk	PS4--2--	Laag-ongedefinieerd	1701 AD - 1940 AD
33	Aardewerk / Postmiddeleeuws / Ander aardewerk / Ander witbakkend aardewerk / niet gedetermineerd	1	stuk	PS3--1--	Kuil-puin	1501 AD - 1940 AD
33	Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	6	stuk	PS3--1--	Kuil-puin	1501 AD - 1940 AD
33	Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / grape	1	stuk	PS3--1--	Kuil-puin	1501 AD - 1940 AD
33	Aardewerk / Middeleeuws / Grijs / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	2	stuk	PS3--1--	Kuil-puin	1501 AD - 1940 AD
33	Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / bord	1	stuk	PS3--1--	Kuil-puin	1501 AD - 1940 AD
34	Aardewerk / Middeleeuws / Grijs / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	13	stuk	PS3--19--	Laag-ophoging	1250 AD - 1350 AD
34	Aardewerk / Middeleeuws / Grijs / Lokaal gedraaid / kogelpot	1	stuk	PS3--19--	Laag-ophoging	1250 AD - 1350 AD
34	Aardewerk / Middeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / vetvanger	1	stuk	PS3--19--	Laag-ophoging	1250 AD - 1350 AD
35	Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	1	stuk	PS3--6--	Kuil-ongedefinieerd	1501 AD - 1940 AD
36	Aardewerk / Postmiddeleeuws / Steengoed / Steengoed met engobe/zoutglazuur algemeen / niet gedetermineerd	4	stuk	PS2--26--	Laag-ongedefinieerd	1551 AD - 1700 AD
36	Aardewerk / Postmiddeleeuws / Steengoed / Steengoed met engobe/zoutglazuur algemeen / kan/kruik	1	stuk	PS2--26--	Laag-ongedefinieerd	1551 AD - 1700 AD
36	Aardewerk / Middeleeuws / Grijs / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	2	stuk	PS2--26--	Laag-ongedefinieerd	1551 AD - 1700 AD
36	Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Niet gedetermineerd / niet gedetermineerd	22	stuk	PS2--26--	Laag-ongedefinieerd	1551 AD - 1700 AD
36	Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Niet gedetermineerd / niet gedetermineerd	1	stuk	PS2--26--	Laag-ongedefinieerd	1551 AD - 1700 AD
36	Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Niet gedetermineerd / niet gedetermineerd	1	stuk	PS2--26--	Laag-ongedefinieerd	1551 AD - 1700 AD
36	Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Niet gedetermineerd / teil	2	stuk	PS2--26--	Laag-ongedefinieerd	1551 AD - 1700 AD
36	Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Niet gedetermineerd / kom	2	stuk	PS2--26--	Laag-ongedefinieerd	1551 AD - 1700 AD
36	Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Niet gedetermineerd / steelkom	1	stuk	PS2--26--	Laag-ongedefinieerd	1551 AD - 1700 AD
36	Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Niet gedetermineerd / grape	3	stuk	PS2--26--	Laag-ongedefinieerd	1551 AD - 1700 AD
36	Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Niet gedetermineerd / schotel	1	stuk	PS2--26--	Laag-ongedefinieerd	1551 AD - 1700 AD
36	Aardewerk / Postmiddeleeuws / Aardewerk in lichtoranje klei / Niet gedetermineerd	2	stuk	PS2--26--	Laag-ongedefinieerd	1551 AD - 1700 AD
36	Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Niet gedetermineerd / grape	1	stuk	PS2--26--	Laag-ongedefinieerd	1551 AD - 1700 AD
37	Aardewerk / Postmiddeleeuws / Steengoed / Steengoed met engobe/zoutglazuur algemeen / niet gedetermineerd	2	stuk	PS2--2--	Kuil-ongedefinieerd	1601 AD - 1800 AD

37	Aardewerk / Postmiddeleeuws / Steengoed / Steengoed type Westerwald / niet gedetermineerd	1	stuks	PS2--2--	Kuil-ongedefinieerd	1601 AD - 1800 AD
37	Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / teil	1	stuks	PS2--2--	Kuil-ongedefinieerd	1601 AD - 1800 AD
37	Aardewerk / Middeleeuws / Grijs / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	1	stuks	PS2--2--	Kuil-ongedefinieerd	1601 AD - 1800 AD
38	Aardewerk / Middeleeuws / Grijs / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	1	stuks	PS2--20--	Laag-ongedefinieerd	1201 AD - 1600 AD
39	Aardewerk / Postmiddeleeuws / Pijpaarde / Pijpjes	1	stuks	PS2--25--	Laag-ongedefinieerd	1601 AD - 1940 AD
40	Aardewerk / Middeleeuws / Grijs / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	1	stuks	PS2--21--	Laag-ongedefinieerd	1751 AD - 1940 AD
40	Aardewerk / Postmiddeleeuws / Ander aardewerk / Faience fine / niet gedetermineerd	1	stuks	PS2--21--	Laag-ongedefinieerd	1751 AD - 1940 AD
41	Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	3	stuks	PS2--34--	Laag-ongedefinieerd	1401 AD - 1700 AD
42	Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	1	stuks	PS2--4--	InstEEK	1501 AD - 1800 AD
43	Aardewerk / Middeleeuws / Grijs / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	36	stuks	PS2--33--	Laag-ophoging	1451 AD - 1600 AD
43	Aardewerk / Middeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	28	stuks	PS2--33--	Laag-ophoging	1451 AD - 1600 AD
43	Aardewerk / Middeleeuws / Aardewerk in lichtoranje klei / Niet gedetermineerd	9	stuks	PS2--33--	Laag-ophoging	1451 AD - 1600 AD
43	Aardewerk / Middeleeuws / Steengoed / Steengoed met engobe/zoutglazuur (Langerwehe, Raeren, Frechen, Keulen) / niet gedetermineerd	1	stuks	PS2--33--	Laag-ophoging	1451 AD - 1600 AD
43	Aardewerk / Middeleeuws / Grijs / Lokaal gedraaid / teil	3	stuks	PS2--33--	Laag-ophoging	1451 AD - 1600 AD
43	Aardewerk / Middeleeuws / Grijs / Lokaal gedraaid / kamerpot	1	stuks	PS2--33--	Laag-ophoging	1451 AD - 1600 AD
43	Aardewerk / Middeleeuws / Grijs / Lokaal gedraaid / deksel	1	stuks	PS2--33--	Laag-ophoging	1451 AD - 1600 AD
43	Aardewerk / Middeleeuws / Aardewerk in lichtoranje klei / Grape	2	stuks	PS2--33--	Laag-ophoging	1451 AD - 1600 AD
43	Aardewerk / Middeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	4	stuks	PS2--33--	Laag-ophoging	1451 AD - 1600 AD
43	Aardewerk / Middeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / papkom	2	stuks	PS2--33--	Laag-ophoging	1451 AD - 1600 AD
43	Aardewerk / Middeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / teil	1	stuks	PS2--33--	Laag-ophoging	1451 AD - 1600 AD
43	Aardewerk / Middeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / grape	2	stuks	PS2--33--	Laag-ophoging	1451 AD - 1600 AD
43	Aardewerk / Middeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / bord	1	stuks	PS2--33--	Laag-ophoging	1451 AD - 1600 AD
49	Bouwmateriaal / Daktegel	1	stuks	PS3--1--	Kuil-puin	-
50	Bouwmateriaal / Daktegel	1	stuks	PS3--3--	Laag-ophoging	-
51	Bouwmateriaal / Daktegel	1	stuks	PS3--11--	Laag-ophoging	-
52	Bouwmateriaal / Niet gedetermineerd	1	stuks	PS3--18--	Laag-ophoging	-
53	Bouwmateriaal / Mortel	5	stuks	PS2--29--	Laag-ongedefinieerd	-
53	Bouwmateriaal / Baksteen	1	stuks	PS2--29--	Laag-ongedefinieerd	-
53	Bouwmateriaal / Vloertegel	2	stuks	PS2--29--	Laag-ongedefinieerd	-
53	Bouwmateriaal / Daktegel	14	stuks	PS2--29--	Laag-ongedefinieerd	-
54	Bouwmateriaal / Niet gedetermineerd	1	stuks	PS2--36--	Laag-ongedefinieerd	-
54	Bouwmateriaal / Dakpan gegolfd	1	stuks	PS2--36--	Laag-ongedefinieerd	-
54	Bouwmateriaal / Daktegel	5	stuks	PS2--36--	Laag-ongedefinieerd	-
55	Bouwmateriaal / Daktegel	4	stuks	PS2--41--	Laag-ongedefinieerd	-
56	Bouwmateriaal / Daktegel	1	stuks	PS2--33--	Laag-ophoging	-
57	Bouwmateriaal / Daktegel	1	stuks	PS2--1--	Laag-ongedefinieerd	-
58	Bouwmateriaal / Mortel	1	stuks	PS2--2--	Kuil-ongedefinieerd	-
58	Bouwmateriaal / Daktegel	6	stuks	PS2--2--	Kuil-ongedefinieerd	-
59	Bouwmateriaal / Vloertegel	2	stuks	PS1--7--	Kuil-ongedefinieerd	-
60	Bouwmateriaal / Daktegel	1	stuks	PS1--6--	Laag-ongedefinieerd	-
61	Bouwmateriaal / Daktegel	10	stuks	PS1--20--	Laag-ongedefinieerd	-
62	Schelp / Niet gedetermineerd	5	stuks	PS2--29--	Laag-ongedefinieerd	-
63	Schelp / Niet gedetermineerd	5	stuks	PS2--28--	Laag-ongedefinieerd	-
64	Schelp / Niet gedetermineerd	3	stuks	PS2--33--	Laag-ophoging	-
65	Schelp / Niet gedetermineerd	1	stuks	PS2--2--	Kuil-ongedefinieerd	-
66	Schelp / Niet gedetermineerd	2	stuks	PS3--11--	Laag-ophoging	-
67	Schelp / Niet gedetermineerd	1	stuks	PS3--1--	Kuil-puin	-
68	Schelp / Niet gedetermineerd	1	stuks	PS3--16--	Kuil-ongedefinieerd	-

69	Schelp / Niet gedetermineerd	1	stuks	PS3--2--	Laag-ophoging	-
70	Schelp / Niet gedetermineerd	3	stuks	PS1--7--	Kuil-ongedefinieerd	-
71	Bouwmateriaal / Verbrande leem	246	gram	PS1--7--	Kuil-ongedefinieerd	-
72	Bouwmateriaal / Verbrande leem	93	gram	PS1--23--	Laag-ongedefinieerd	-
73	Bouwmateriaal / Verbrande leem	29	gram	PS1--19--	Laag-ophoging	-
74	Bouwmateriaal / Verbrande leem	29	gram	PS2--30--	Laag-ongedefinieerd	-
75	Bouwmateriaal / Verbrande leem	34	gram	PS2--33--	Laag-ophoging	-
76	Bouwmateriaal / Verbrande leem	3	gram	PS2--27--	Laag-ongedefinieerd	-
77	Bouwmateriaal / Verbrande leem	427	gram	PS2--41--	Laag-ongedefinieerd	-
78	Bot / Dierlijk verbrand bot	1	stuks	PS1--2--	Laag-ongedefinieerd	-
79	Bot / Dierlijk bot	1	stuks	PS1--4--		-
80	Bot / Dierlijk bot	16	stuks	PS1--7--	Kuil-ongedefinieerd	-
81	Bot / Dierlijk bot	4	stuks	PS1--16--	Laag-ongedefinieerd	-
82	Bot / Dierlijk bot	21	stuks	PS1--19--	Laag-ophoging	-
83	Bot / Dierlijk bot	3	stuks	PS1--20--	Laag-ongedefinieerd	-
84	Bot / Dierlijk bot	6	stuks	PS2--21--	Laag-ongedefinieerd	-
85	Bot / Dierlijk bot	1	stuks	PS2--25--	Laag-ongedefinieerd	-
86	Bot / Dierlijk bot	4	stuks	PS2--26--	Laag-ongedefinieerd	-
87	Bot / Dierlijk bot	3	stuks	PS2--27--	Laag-ongedefinieerd	-
88	Bot / Dierlijk bot	1	stuks	PS2--28--	Laag-ongedefinieerd	-
89	Bot / Dierlijk bot	1	stuks	PS2--29--	Laag-ongedefinieerd	-
90	Bot / Dierlijk bot	27	stuks	PS2--33--	Laag-ophoging	-
91	Bot / Dierlijk bot	7	stuks	PS2--35--	Laag-ophoging	-
92	Bot / Dierlijk bot	8	stuks	PS2--36--	Laag-ongedefinieerd	-
93	Bot / Dierlijk bot	5	stuks	PS2--37--	Laag-ongedefinieerd	-
94	Bot / Dierlijk bot	6	stuks	PS2--41--	Laag-ongedefinieerd	-
95	Bot / Dierlijk bot	5	stuks	PS3--1--	Kuil-puin	-
96	Bot / Dierlijk bot	3	stuks	PS3--3--	Laag-ophoging	-
97	Bot / Dierlijk bot	1	stuks	PS3--4--	Laag-ongedefinieerd	-
98	Bot / Dierlijk bot	7	stuks	PS3--2--	Laag-ophoging	-
99	Bot / Dierlijk bot	3	stuks	PS3--11--	Laag-ophoging	-
100	Bot / Dierlijk bot	4	stuks	PS3--18--	Laag-ophoging	-
101	Metaal / Metaalslak	20	gram	PS1--2--	Laag-ongedefinieerd	-
102	Metaal / Metaalslak	31	gram	PS1--7--	Kuil-ongedefinieerd	-
103	Metaal / Metaalslak	154	gram	PS1--16--	Laag-ongedefinieerd	-
104	Metaal / Metaalslak	68	gram	PS1--19--	Laag-ophoging	-
106	Metaal / Metaalslak	13	gram	PS2--13--	Laag-ongedefinieerd	-
107	Metaal / Metaalslak	5	gram	PS2--37--	Laag-ongedefinieerd	-
108	Metaal / Metaalslak	6	gram	PS2--41--	Laag-ongedefinieerd	-
109	Metaal / Metaalslak	15	gram	PS3--4--	Laag-ongedefinieerd	-
110	Metaal / Metaalslak	108	gram	PS3--18--	Laag-ophoging	-
111	Metaal / Metaalslak	775	gram	PS4--2--	Laag-ongedefinieerd	-
112	Metaal / Ferro / Constructie / Spijker/nagel	1	stuks	PS1--2--	Laag-ongedefinieerd	-
113	Metaal / Non-ferro / Niet gedetermineerd	10	stuks	PS1--7--	Kuil-ongedefinieerd	-
113	Metaal / Non-ferro / Niet gedetermineerd	1	stuks	PS1--7--	Kuil-ongedefinieerd	-
113	Metaal / Non-ferro / Gebruiksvoorwerp / Vingerhoed	1	stuks	PS1--7--	Kuil-ongedefinieerd	-
113	Metaal / Ferro / Constructie / Spijker/nagel	2	stuks	PS1--7--	Kuil-ongedefinieerd	-
113	Metaal / Ferro / Niet gedetermineerd	1	stuks	PS1--7--	Kuil-ongedefinieerd	-

114	Metaal / Non-ferro / Niet gedetermineerd	1	stuks	PS1--16--	Laag-ongedefinieerd	-
114	Metaal / Ferro / Niet gedetermineerd	1	stuks	PS1--16--	Laag-ongedefinieerd	-
115	Metaal / Non-ferro / Munt	1	stuks	PS1--16--	Laag-ongedefinieerd	-
116	Metaal / Ferro / Niet gedetermineerd	5	stuks	PS1--19--	Laag-ophoging	-
117	Metaal / Non-ferro / Niet gedetermineerd	1	stuks	PS1--22--	Laag-ongedefinieerd	-
118	Metaal / Ferro / Constructie / Spijker/nagel	1	stuks	PS1--23--	Laag-ongedefinieerd	-
119	Metaal / Ferro / Constructie / Spijker/nagel	1	stuks	PS2--1--	Laag-ongedefinieerd	-
120	Metaal / Ferro / Niet gedetermineerd	1	stuks	PS2--2--	Kuil-ongedefinieerd	-
121	Metaal / Ferro / Constructie / Spijker/nagel	1	stuks	PS2--13--	Laag-ongedefinieerd	-
122	Metaal / Ferro / Constructie / Niet gedetermineerd	1	stuks	PS2--26--	Laag-ongedefinieerd	-
123	Metaal / Ferro / Niet gedetermineerd	1	stuks	PS2--27--	Laag-ongedefinieerd	-
124	Metaal / Non-ferro / Kledij / Speld	1	stuks	PS2--33--	Laag-ophoging	-
125	Metaal / Ferro / Niet gedetermineerd	1	stuks	PS2--33--	Laag-ophoging	-
126	Metaal / Ferro / Niet gedetermineerd	3	stuks	PS2--35--	Laag-ophoging	-
127	Metaal / Non-ferro / Niet gedetermineerd	1	stuks	PS3--2--	Laag-ophoging	-
127	Metaal / Ferro / Constructie / Spijker/nagel	1	stuks	PS3--2--	Laag-ophoging	-
128	Metaal / Ferro / Constructie / Spijker/nagel	1	stuks	PS3--4--	Laag-ongedefinieerd	-
129	Metaal / Niet gedetermineerd	8	stuks	PS3--11--	Laag-ophoging	-
130	Metaal / Ferro / Constructie / Spijker/nagel	1	stuks	PS3--18--	Laag-ophoging	-
131	Metaal / Ferro / Niet gedetermineerd	1	stuks	PS3--16--	Kuil-ongedefinieerd	-
132	Kunststof / Niet gedetermineerd	1	stuks	PS3--11--	Laag-ophoging	-
133	Glas / Fles	1	stuks	PS2--33--	Laag-ophoging	-
134	Glas / Fles	1	stuks	PS3--1--	Kuil-puin	-
135	Glas / Fles	2	stuks	PS3--2--	Laag-ophoging	-
135	Glas / Vensterglas	1	stuks	PS3--2--	Laag-ophoging	-
136	Glas / Vensterglas	5	stuks	PS3--3--	Laag-ophoging	-
136	Glas / Fles	3	stuks	PS3--3--	Laag-ophoging	-
137	Glas / Fles	3	stuks	PS3--4--	Laag-ongedefinieerd	-
137	Glas / Niet gedetermineerd	1	stuks	PS3--4--	Laag-ongedefinieerd	-
138	Glas / Niet gedetermineerd	1	stuks	PS3--10--	Laag-ophoging	-
139	Glas / Fles	13	stuks	PS3--11--	Laag-ophoging	-
139	Glas / Niet gedetermineerd	2	stuks	PS3--11--	Laag-ophoging	-
139	Glas / Drinkglas	1	stuks	PS3--11--	Laag-ophoging	-
140	Glas / Fles	12	stuks	PS3--16--	Kuil-ongedefinieerd	-
141	Natuursteen / Constructie onbewerkt	1	stuks	PS1--23--	Laag-ongedefinieerd	-
142	Natuursteen / Niet gedetermineerd	2	stuks	PS2--1--	Laag-ongedefinieerd	-
143	Natuursteen / Niet gedetermineerd	4	stuks	PS2--29--	Laag-ongedefinieerd	-
144	Natuursteen / Niet gedetermineerd	1	stuks	PS2--36--	Laag-ongedefinieerd	-
145	Natuursteen / Niet gedetermineerd	2	stuks	PS2--37--	Laag-ongedefinieerd	-
147	Natuursteen / Andere	1	stuks	PS3--3--	Laag-ophoging	-
148	Natuursteen / Andere	1	stuks	PS3--4--	Laag-ongedefinieerd	-
149	Natuursteen / Niet gedetermineerd	1	stuks	PS3--18--	Laag-ophoging	-

2.2.5 ASSESSMENT VAN DE STALEN

Inv. Nr.	Spoor	Materiaal	Opmerking	Aantal
45	PS1--16--	Staalname / Houtskool	14C datering	1 zak
45	PS1--23--	Staalname / Houtskool	14C datering	1 zak

46	PS1--7--	Staalname / Houtskool	14C datering	1 zak
47	PS2--31--	Staalname / Houtskool	14C datering	1 zak
48	PS2--33--	Staalname / Houtskool	14C datering	1 zak
151	PS1--18--	Staalname / Zeef	Zeefstaal	1 emmer

Deze tabel geeft een overzicht van de staalnames. Deze zijn momenteel nog niet verder onderzocht, maar kunnen in een later stadium nog aangewend worden voor verder onderzoek.

2.2.6 CONSERVATIE-ASSESSMENT

Alle data, gegenereerd in het kader van dit eindverslag, zijn door **SOLVA** digitaal bewaard op een centrale server. Deze server realiseert dagelijks een “in-huis” back-up en wordt *off-site* gekopieerd. Alle data en rapporten zijn geïntegreerd in de **SOLVA**-Archeologiedatabank en raadpleegbaar. De vondsten zijn gewassen en gedroogd en conform de regels van de Code van Goede Praktijk v4.0 bewaard in het Onroerend Erfgoeddepot van **SOLVA**. De stalen zijn eveneens conform de regels van de Code van Goede Praktijk v4.0 bewaard in het Onroerend Erfgoeddepot van **SOLVA**.

2.2.7 DATERING EN INTERPRETATIE VAN HET ONDERZOCHE GEBIED

De resultaten van proefsleuf 1 wijzen op bewoningssporen uit de periode van de 14de tot de 16de eeuw. Meteen onder de bestaande vloer van Peperstraat 5 is een complexe stratigrafie van loop- en vloerniveaus, ophogingslagen, opmaaklagen en brand(afval)lagen aanwezig. Bovendien werd duidelijk dat zich tussen deze niveaus nog sporen zoals kuilen en muren bevinden. Zo werden onder meer enkele bakstenen muren, een muur in natuursteen en een rudimentaire fundering in natuursteen met daarop *in situ* verbrand hout (balken?) aangetroffen. De muren zijn haaks op of parallel aan de Peperstraat georiënteerd en bevinden zich bovendien op verschillende niveaus, er zijn met andere woorden verschillende bouwfases aanwezig. De bakstenen muren zijn vermoedelijk postmiddeleeuws. De natuurstenen muren zijn tot een laatmiddeleeuwse fase terug te voeren (wellicht 14de-16de eeuw). Er kunnen verschillende looppniveaus aan deze muren gelinkt worden, enkele van deze niveaus vertonen ook sporen van *in situ* verbranding. Tussen de ophogingslagen kwamen enkele kuilen aan het licht. Opvallend is PS1-83, deze kuil is volledig opgevuld met brandafval. De onderste lagen van de stratigrafie bestaan uit iets sterielere pakketten, die licht tot plaatselijk gereduceerd zijn. De vondsten uit deze lagen wijzen op dateringen van de 12de tot de 14de eeuw. Er is ook een zekere mate van bioturbatie en bodemvorming vast te stellen in deze lagen.

De natuurlijke bodem werd aangesneden op 1,7-1,8m onder het maaiveld. Op dit niveau bevinden zich verschillende grote uitgravingen. Ze zijn in deze fase van het onderzoek moeilijk te interpreteren. Er zijn minstens twee kuilen aanwezig. Het westelijk deel van de sleuf is minder duidelijk, mogelijk bevindt er zich op deze locatie een gracht. Er zijn verschillende opvullingspakketten aanwezig die in grondplan een NW-ZO tot N-Z oriëntatie hebben. Het is niet uit te sluiten dat het om een grote kuil gaat, de verschillende heruitgravingen wijzen echter eerder in de richting van een gracht met verschillende fases. De vondsten wijzen onder voorbehoud op een datering in de late 12de tot 13de eeuw.

Proefsleuf 4 nuanceert enigszins de ondiepe aanwezigheid van het eerste archeologisch niveau in proefsleuf 1. In proefsleuf 4 ligt het eerste archeologisch niveau iets dieper en bestaat het uit sporen met een postmiddeleeuwse datering.

Proefsleuf 2 toont op het eerste archeologisch niveau de aanwezigheid van verschillende muren, afvoeren en lagen die in de post-middeleeuwen te situeren zijn, voornamelijk in de 17de en 18de eeuw. Er is een duidelijke fasering in het muurwerk te herkennen. Wellicht gaat het om gebouwen die te zien zijn op het postmiddeleeuws iconografisch materiaal. Er zijn ook verschillende loop-/vloerniveaus te herkennen. Het is niet uit te sluiten dat de weg die op de Ferrariskaart te zien is tussen Peperstraat 5 en 5a aanwezig is. Opvallend is ook hier de aanwezigheid van enkele brandafvallagen. Oudere, middeleeuwse bewoningssporen zijn minder eenduidig. Mogelijk is PS2-32 (15de-16de eeuw) een middeleeuwse fase van muren PS2-5 en PS2-22. Muren PS2-32, PS2-5 en PS2-22 lijken in verschillende fases eenzelfde as/percelering te bestendigen.

Op een dieper niveau zijn grote pakketten aanwezig die in de 15de-16de eeuw zijn opgeworpen. Beide profielputten tonen op dit niveau een vrij gelijkaardig beeld waardoor we ze waarschijnlijk als ophogingspakketten kunnen interpreteren. Tussen twee van deze lagen is mogelijk een paalspoor aanwezig.

In proefsleuf 3 zijn verschillende ophogingspakketten herkend die minstens van het einde van de 13de/begin van de 14de eeuw tot een subrecente periode zijn opgeworpen. Ze vormen een stratigrafie van ca. 3 m. Het bovenste deel (ca. 1 m) van de stratigrafie bestaat uit 18de/19de-eeuwse ophogingslagen, die sterk vermengd zijn en vergraven zijn door verschillende subrecente uitgravingen. Er zijn minstens twee niveaus aanwezig waarop relevante sporen, i.e. kuilen aanwezig zijn. PS3-21 is een kuil uit wellicht het einde van de 13de/begin van de 14de eeuw. PS3-1 is vermoedelijk een kuil die uit de 17de of de eerste helft van de 18de eeuw dateert. Er zijn geen gebouw-/bewoningssporen herkend wat aansluit bij de locatie en interpretatie van deze proefsleuf op het achtererf van Peperstraat 5. Opvallend is de gelijkenis van de 15de/16de-eeuwse ophogingslagen enerzijds en de 13de-14de-eeuwse anderzijds met de ophogingslagen die zijn vastgesteld in proefsleuf 2.

Proefsleuf 5 wijst op de aanwezigheid van een bakstenen kelder die verschillende bouwfases bevat. De baksteenformaten lijken naar de postmiddeleeuwse periode te verwijzen. Ten westen van de kelder bevindt de archeologische stratigrafie zich wellicht intact.

De proefsleuven geven een beeld van een plaatselijk **goed bewaard archeologisch bodemarchief**. De profielen tonen een in oorsprong sterk afhellend terrein richting het noorden. Langs de Peperstraat situeert de natuurlijke bodem zich op ca. 1,7-1,8 m onder het maaiveld. Ter hoogte van proefsleuf 3 bedraagt dit ca. 3 m.

De oudste sporen zijn wellicht tot de **13de eeuw** (of late 12de eeuw?) terug te voeren. Duidelijke bewoningssporen uit die periode zijn niet aangetroffen. In een groot deel van het projectgebied zijn voornamelijk ophogings-/akkerlagen en enkele kuilen aanwezig. Mogelijk bevindt zich een gracht langs de westelijke grens van het projectgebied.

Duidelijke **bewoningssporen** manifesteren zich in de periode **14de-16de eeuw** in de zone langs de Peperstraat. Een goed ruimtelijk inzicht is er nog niet, het gaat wellicht om een of meerdere gebouwen met een stenen fundering en muren in vakwerk. Er zijn verschillende fases aanwezig. Tal van in situ brandlagen en brandafvallagen zijn wellicht te linken aan de verschillende stadsbranden die Ronse teisterden in deze periode. De historische bronnen vermelden hoe bij bepaalde stadsbranden specifiek de Grote Markt en de Peperstraat geteisterd werden.

In de noordelijke en lager gelegen delen van het projectgebied worden de terreinen opgehoogd in deze periode. Het is echter niet uit te sluiten dat er mogelijk ook een 15de/16de-eeuwse gebouwfase aanwezig is in de zone van proefsleuf 2. De duidelijke **gebouws sporen** dateren vermoedelijk uit **de 17de(?) -18de eeuw**. Dit lijkt aan te sluiten de gegevens uit het bouwhistorisch onderzoek. Opvallend is ook hier de aanwezigheid van een brandafvallaag die wellicht in de 18de eeuw te plaatsen is.

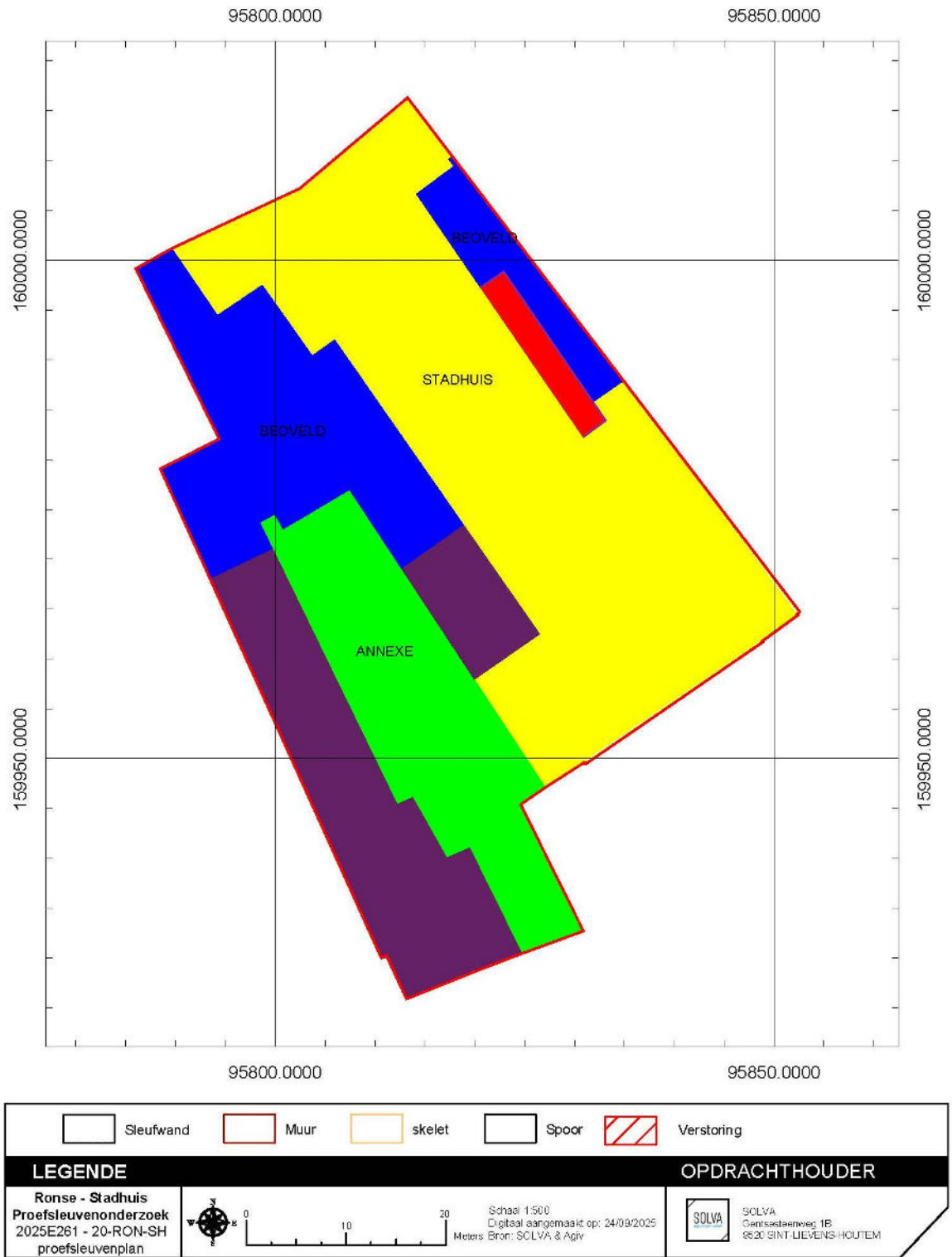
In het noordelijk deel van het projectgebied lijkt geen bewoning aanwezig. Wellicht vanaf de late 12de/13de eeuw tot subrecente periodes heeft men deze zone opgehoogd, waarschijnlijk om de bestaande helling uit te vlakken. Er zijn op verschillende niveaus kuilen aanwezig. Deze gegevens wijzen erop dat dit gedeelte wellicht te interpreteren is als het **achtererf** dat bij de huizen langs de Peperstraat hoort.

2.2.8 CONFRONTATIE VAN DE BEVINDINGEN MET DE RESULTATEN VAN VOORGAANDE ONDERZOEKSFASES

Het bureauonderzoek wees uit dat er voor het projectgebied een hoge verwachting was om middeleeuwse en postmiddeleeuwse sporen aan te treffen. Het proefsleuvenonderzoek heeft dit bevestigd. Binnen de zone met de grootste bodemimpact heeft de kelder van de annexe voor een ingrijpende verstoring gezorgd. Ten westen en ten oosten van de annexe tonen de proefsleuven aan dat het archeologisch archief goed tot zeer goed is bewaard.

2.2.9 DE VERWACHTINGEN TEN AANZIEN VAN HET ARCHEOLOGISCH ERFGOED

2.2.9.1 AFBAKENING VAN DE ZONES WAAR GEEN OF WEL ARCHEOLOGISCH ERFGOED AANWEZIG IS OF VERWACHT WORDT

Figuur 15: Schematisch overzicht van de archeologische verwachtingen.

2.2.9.2 EEN GEMOTIVEERDE VERWACHTING TEN AANZIEN VAN DE AANWEZIGHEID EN AARD VAN ARCHEOLOGISCH ERFGOED OP HET ONDERZOCHE TERREIN

Onderstaande zonering en bijhorende verwachting verwijst naar Figuur 15.

- **Gele zone:**

Er is geen archeologische verwachting of geen bodemingreep.

- **Paarse zone**

De **bodemingreep** bestaat uit de kelder en de funderingsopbouw van het Nieuw Administratief Centrum. Net ten noorden hiervan bevinden zich enkele regenwaterputten. De volledige zone wordt ontmuurd voor de aanvang van de werken in functie van de ontworpen toestand. We gaan uit van een volledige versterking in deze zone. Behoud *in situ* is niet mogelijk.

De proefsleuven wijzen op een **hoge archeologische verwachting**. Er is een goede bewaring van de sporen, er is een complexe stratigrafie.

- **Groene zone:**

Foto 39: Zicht op de sloopwerken van de annexe, Peperstraat 3 en 5 net voor de aanvang van het proefsleuvenonderzoek. De rechtse groene pijl geeft het bestaande niveau aan waar proefsleuf 1 en 2 zich bevinden. De linkse groene pijl is de deels opgevulde kelder onder de annexe. De groene ster links onderaan geeft de locatie van Foto 40 weer.

De **bodemingreep** bestaat uit het uitbreken van de kelder van een van de gesloopte bijgebouwen, de zgn. annexe. Het gaat in eerste instantie om het uitbreken van de keldervloer. Deze zone wordt vervolgens opgevuld met breeksand. De keldermuren worden eveneens uitgebroken maar pas na het vervolgonderzoek. Dit om de stabiliteit van het goed bewaarde archeologisch archief naast de annexe niet in het gedrang te brengen.

Er is **geen of een zeer lage archeologische verwachting**. De kelder(vloer) situeert zich ca. 2-3m onder het huidige maaiveld (Foto 39). Een test bij het uitbreken van de vloerplaat toonde bovendien aan dat het om

een gewapende opbouw bestaat (Foto 40). De bovenzijde van de keldervloer situeert zich op ongeveer 35,38 m TAW. De dikte van de gewapende vloerplaat bedraagt ca. 50 cm of 34,90 m TAW. De testput wees uit dat ook onder de vloerplaat de bodem geroerd is. Een vergelijking met de TAW-waardes van de profielen in de proefsleuven toont aan dat in de groene zone het archeologisch archief hoogstwaarschijnlijk volledig verdwenen is (Foto 16, Foto 26, Figuur 12 en Figuur 14).

Er is geen of een zeer slechte bewaring van de sporen.

Foto 40: Opvolging van een testput bij de plaatselijke uitbraak van de keldermuur en -vloer van de annexe. De bovenste groene pijl geeft de opvulling van de kelder van de annexe weer. De middelste groene pijl is de keldermuur. De linkse groene pijl is vermoedelijke grens tussen de ongestoorde bodem met de archeologische stratigrafie die zich erboven bevindt. De twee horizontale groene lijnen duiden de gewapende vloeropbouw van de kelder aan. Ook onder de vloeropbouw is de bodem geroerd.

- **Blauwe zone:**

De **bodemingreep** bestaat uit een BEO-veld warmtenet, via een rechthoekig grid van ca. 6x6m van spoelboringen (13-17 cm diameter) op puntlocaties over de volledige zone. Op een diepte van ca. 80 cm ten opzichte van het maaiveld worden de BEO-veld buizen via een horizontaal buizennet aan elkaar gekoppeld.

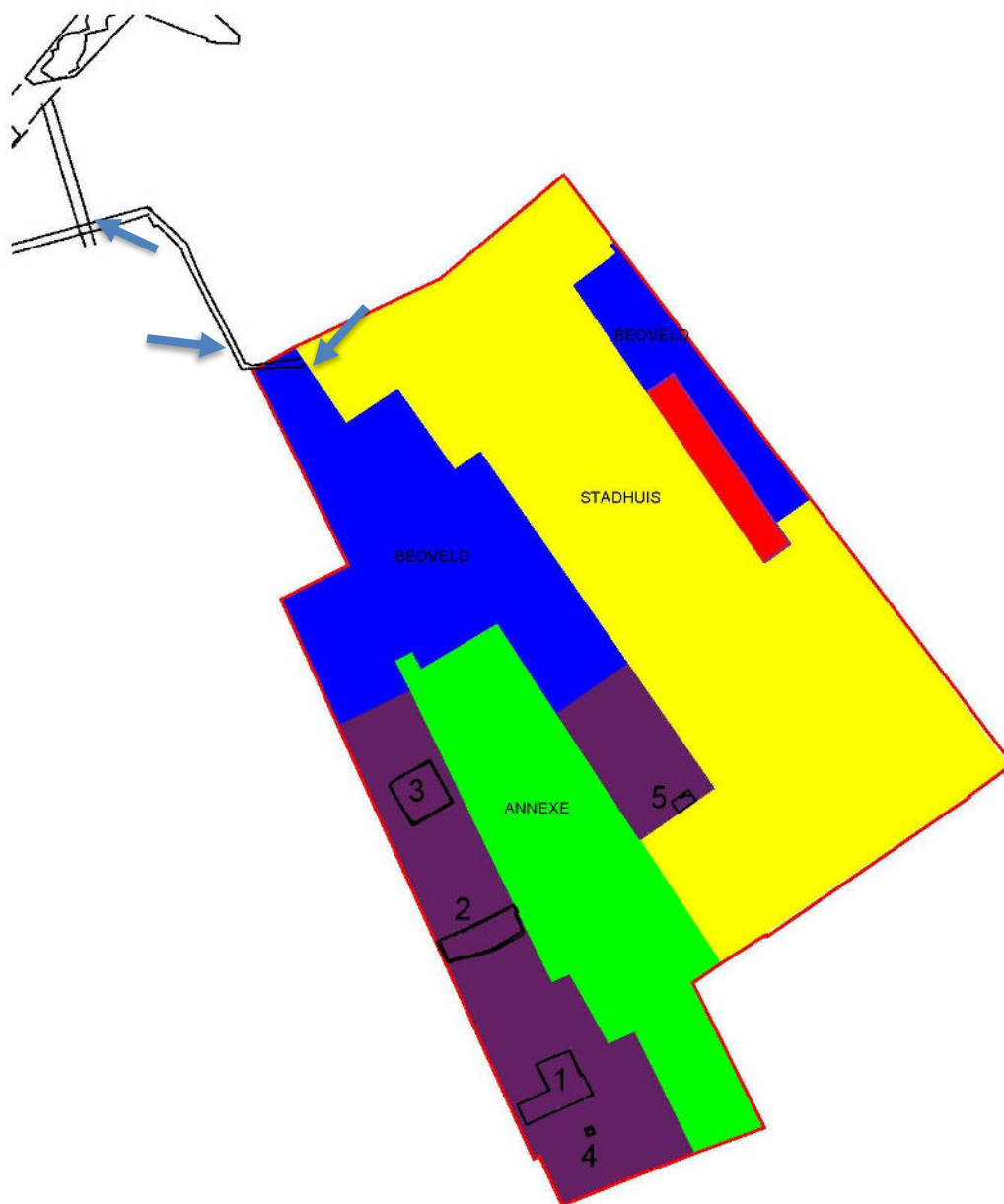
Er is een **lage archeologische verwachting**. Om een maximaal behoud *in situ* na te streven, zal op elke boringlocatie voorafgaandelijk een mechanische proefboring gebeuren. Indien een muur of andere ondoordringbare structuur wordt aangeboord, wordt het grid aangepast waarna een opnieuw een proefboring zal gebeuren. Indien het grid niet verder kan aangepast worden omwille van ondergrondse structuren zullen deze moeten verwijderd worden.

De interpretatie is dat dit deel van het projectgebied achtererven zijn die bij de huizen langs de Peperstraat behoren. De gegevens van proefsleuf 3, een testput bij de sloop van een van de noordelijke bijgebouwen aan het stadhuis en de opgraving in de Vrijheid (2018-2019) wijzen echter uit dat een archeologisch niveau waarschijnlijk niet te verwachten is binnen het gabarit van de werken (afgraving tot -80 cm) (Figuur 16):

-Proefsleuf 3 toont aan dat een eerste archeologisch niveau zich in deze zone op ca. 1 m onder het maaiveld bevindt (zie 2.2.3.4). Het bovenste deel van de stratigrafie bestaat uit sterk vergraven ophogingslagen.

-De testput bij de uitbraak van een bijgebouw net ten noorden van het stadhuis toont aan dat er op deze locatie tot een diepte van meer dan 1 m het bodemarchief volledig geroerd is (Foto 41). De bakstenen muur die aanwezig is in het profiel is quasi volledig verstoord, de baksteenformaten verwijzen naar de 19de eeuw.

-De opvolging van enkele nutsleidingen in 2019 in de Vrijheid toont aan dat er op deze locatie geen archeologisch niveau aanwezig was tot -70 cm (Foto 43). Een diepere nutsleidingsleuf die zich iets verder van het huidige projectgebied situeert, wijst op een archeologisch niveau op een diepte van ca. 1,25 m (Foto 42).

Figuur 16: Verwachtingenkaart met aanduiding van de proefsleuven en het projectgebied van de opgravingen in de Vrijheid (2018-2019) dat in het noordwesten aansluit op het huidige projectgebied. In 2019 werd onder meer de aanleg van enkele nutsleidingen opgevolgd op de parking achter het stadhuis. De linkse blauwe pijl geeft de locatie van Foto 42, de middelste blauwe pijl Foto 43 en de rechtse blauwe pijl Foto 41.

Foto 41: Opvolging van de testput bij de uitbraak van een bijgebouw net ten noorden van het stadhuis.

Foto 42: Opvolging van een van de nutsleidingen op de parking achter het stadhuis in 2019. Op ongeveer 1,25 m onder de parking werd een van de muren van de 17de-eeuwse pastorie aangetroffen. Erboven zijn dikke puin- en ophogingspakketten aanwezig.

Foto 43: Opvolging van een van de nutsleidingen op de parking achter het stadhuis in 2019. Op de noordelijke grens van het huidige projectgebied gebeurde in 2019 een smalle afgraving tot een diepte van ca. -70 cm. Hierbij werd enkel de bestaande toestand en een puinpakket aangesneden.

- **Rode zone:**

De **bodemingreep** bestaat uit een hellende fietstoegang vanop het maaiveld naar de bestaande kelder onder het stadhuis.

Er is een **lage archeologische verwachting**. Het gaat om een bodemingreep in een reeds geroerde zone (bouwput stadhuis en aanpalende bijgebouwen). Gelet op de ontworpen helling richting de kelder onder het stadhuis, is enkel op het diepste gedeelte van de helling mogelijk een archeologisch niveau aanwezig.

2.3 BIBLIOGRAFIE

De Grootte K. 2014: *Middeleeuws aardewerk in Vlaanderen. Techniek, typologie, chronologie en evolutie van het gebruiksgoed in de regio Oudenaarde in de volle en late Middeleeuwen 10de-16de eeuw. Deel 1*, Relicta Monografieën 1, Brussel.

De Grootte K. & Moens J. 2018: *Archeologie en geschiedenis van een middeleeuwse woonwijk onder de Hopmarkt te Aalst*, Relicta Monografieën 16, Brussel.

Devos E. 2008: De stedelijke ontwikkeling van Ronse tot circa 1800, met enkele latere uitlopers, *Annalen van de Geschied- en Oudheidkundige Kring van Ronse en het Tenement van Inde* 57, 189-264.

Everaert G. 2018. *Cursus Materialen Baksteen*, Antwerpen.

Everaert G. 2020. *Cursus Constructietechnieken Dakkappen*, Antwerpen.

Savels L., Pede R. & De Mey R. 2024: *Ronse Stadhuis. Archeologienota*, SOLVA Archeologierapport nr. 293, Erembodegem.

2.4 BIJLAGEN

2.4.1 LIJST VAN PLANNEN, FIGUREN, FOTO'S EN KAARTEN

Zie bijlage

2.4.2 TEKENINGENLIJST

Zie bijlage

2.4.3 FOTOLIJST

Zie bijlage

2.4.4 SPORENLIJST

Zie bijlage

2.4.5 VONDSTENLIJST

Zie bijlage

2.4.6 STALENLIJST

Zie bijlage